

รายงาน
ผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน
สหกรณ์การเกษตร
ประจำปี 2551

Copyright©2004 www.photoontour.com All rights reserved โฟโต้

ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทสรุป.....	(1)
คำนำ.....	(3)
สารบัญ.....	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(7)
สารบัญภาคผนวก	(8)
 บทที่ 1 บทนำ.....	 1 - 6
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	1
1.3 ขอบเขตของรายงาน.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.5 นิยามศัพท์	2
 บทที่ 2 วิธีการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล.....	 7 - 8
2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	7
2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	7
 บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	 9 - 25
3.1 การดำเนินงานของสหกรณ์.....	9
3.1.1 จำนวนสหกรณ์	9
3.1.2 จำนวนสมาชิก	10
3.1.3 การถือหุ้นของสมาชิก	12
3.1.4 ปริมาณธุรกิจ	13
1) การรับฝากเงิน	15
2) การให้เงินกู้.....	17
3) การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	17
4) การรวบรวมผลิตผล.....	18
5) การแปรรูปผลิตผล	18
6) การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	18

สารบัญ

	หน้า
3.2 ผลการดำเนินงาน	19
3.2.1 รายได้	20
3.2.2 ค่าใช้จ่าย	20
3.2.3 กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	20
3.3 ฐานะการเงิน	21
3.3.1 สินทรัพย์	21
3.3.2 หนี้สิน	23
3.3.3 ทุนของสหกรณ์	24
3.4 แหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน	25
3.4.1 แหล่งที่มาของทุนดำเนินงาน	25
3.4.2 ทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน	25
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	26 - 32
4.1 สรุป	30
4.2 ข้อเสนอแนะ	31
ภาคผนวก ตารางสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตรในรอบ 5 ปี (2547 – 2551)	1 - 20

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	จำนวนสหกรณ์การเกษตร ปี 2551 จำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์	9
ตารางที่ 2	จำนวนสหกรณ์และสมาชิกของสหกรณ์การเกษตร จำแนกตามรูปแบบย่อยสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้ ปี 2551	11
ตารางที่ 3	เฉลี่ยค่าหุ้นจำแนกตามรูปแบบย่อยสหกรณ์การเกษตร ปี 2551	12
ตารางที่ 4	ปริมาณธุรกิจแต่ละด้านของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2551	14
ตารางที่ 5	ปริมาณธุรกิจเงินรับฝากจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์การเกษตร ปี 2551.....	16
ตารางที่ 6	สินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2551..	21
ตารางที่ 7	หนี้สินทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2551	23
ตารางที่ 8	ทุนของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2551	24

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงจำนวนสหกรณ์ในรอบ 5 ปี (2547 - 2551)	10
ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสมาชิกในรอบ 5 ปี (2547 - 2551)	11
ภาพที่ 3 แสดงจำนวนการถือหุ้นของสมาชิกในรอบ 5 ปี (2547 - 2551).....	13
ภาพที่ 4 แสดงปริมาณธุรกิจแต่ละด้านในรอบปี (2551)	19
ภาพที่ 5 แสดงผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี (2547 - 2551).....	20

สารบัญภาคผนวก

หน้า

ตารางสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตรในรอบ 5 ปี (2547 – 2551).....	1 – 20
<u>ส่วนที่ 1 เรื่องทั่วไป</u>	1 - 2
ตารางที่ 1 จำนวนสหกรณ์การเกษตรตามทะเบียน	1
ตารางที่ 2 จำนวนสหกรณ์ที่ต้องตรวจสอบ	1
ตารางที่ 3 จำนวนสหกรณ์ที่ไม่ต้องตรวจสอบ	1
ตารางที่ 4 จำนวนสมาชิก	2
ตารางที่ 5 การถือหุ้นของสมาชิก	2
<u>ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของสหกรณ์</u>	1 - 11
ตารางที่ 6 ปริมาณธุรกิจ	2
ตารางที่ 7 การรับฝากเงิน	3
ตารางที่ 8 การให้เงินกู้	4
ตารางที่ 9 การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	6
ตารางที่ 10 การรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์	8
ตารางที่ 11 การแปรรูปผลิตผล/ผลิตภัณฑ์	10
ตารางที่ 12 การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	11
<u>ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์</u>	12 - 14
ตารางที่ 13 รายได้อื่น	12
ตารางที่ 14 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารงาน	13
ตารางที่ 15 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์	14
<u>ส่วนที่ 4 ฐานะการเงินของสหกรณ์</u>	15 - 20
ตารางที่ 16 ฐานะการเงิน	15
ตารางที่ 17 แหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน	19
ตารางที่ 18 อัตราส่วนทางการเงิน	20

นโยบายกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- ✓ เสริมสร้างให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่บรรดาสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ✓ เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เป็นไปโดยถูกต้อง ชัดเจน รวดเร็ว และเป็นธรรม
- ✓ พัฒนางค์กรบุคลากร ให้มีศักยภาพสามารถปฏิบัติงานและนำเทคโนโลยีมาใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ
- ✓ ให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และภาคเอกชน
- ✓ สนองพระราชดำริในการพัฒนา ด้านการเงินการบัญชีแก่เกษตรกรและกลุ่มเป้าหมายอื่น
- ✓ เพิ่มศักยภาพในการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเงิน การบัญชีของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2551

ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2551 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินการบัญชี เพื่อให้ทราบ ผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน รวมทั้งผลสรุปของการวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพในการ บริหารการเงินในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) ที่รวบรวมข้อมูลได้จากรายงานการสอบบัญชีของ สหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ (ไม่รวม ชุมชนสหกรณ์การเกษตร) ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรทั่วไป สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ สหกรณ์โคนม สหกรณ์ ผู้เลี้ยงสัตว์ สหกรณ์เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) สหกรณ์กองทุนสวนยาง และสหกรณ์ การเกษตรสมาชิกรายย่อย ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยจัดการ กับข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของรายการต่าง ๆ โดยใช้ค่ารวม (Total) และร้อยละ (Percentage) ของค่ารวม วิเคราะห์อัตราส่วน ทางการเงิน (Financial Ratios Analysis) ข้อมูลที่ นำเสนอจึงเป็นสารสนเทศเพื่อหน่วยงานของรัฐจะนำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดมาตรการให้ความ ช่วยเหลือสถาบันเกษตรกรและสหกรณ์ รวมทั้งสามารถนำไปประกอบในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ

สหกรณ์การเกษตรที่จดทะเบียน ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,294 สหกรณ์ลดลงจากปี 2550 ร้อยละ 1.58 ในจำนวนนี้มีสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้ 3,470สหกรณ์ มี สมาชิก 5,875,585 คน บริหารจัดการด้วยเงินทุน 105,070.07 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 5.70 มีแหล่งเงินทุนร้อยละ 68.11 มาจากแหล่งภายในประกอบด้วยทุนของสหกรณ์ร้อยละ 51.14 เงิน ฝากและอื่นๆ ร้อยละ 48.86 โดยรับฝากจากสมาชิกมากที่สุด ร้อยละ 74.93 ของเงินรับฝากทั้งหมด และเงินทุนที่ได้มาจากแหล่งเงินทุนภายนอก ร้อยละ 31.89 เป็นเงินกู้ยืมและหนี้สินอื่นๆ สหกรณ์นำเงิน ดังกล่าวไปลงทุนโดยถือไว้เป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร ร้อยละ 15.52 ลูกหนี้ต่างๆร้อยละ 65.59 ลงทุนในหลักสารและตราสาร ร้อยละ 0.91 สินค้าคงเหลือร้อยละ 4.35 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์กับ สินทรัพย์ไม่มีตัวตนร้อยละ 7.67 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 5.96 เป็นสินทรัพย์อื่นๆ

ในรอบปีได้ดำเนินธุรกิจรวม 6 ด้าน มูลค่า 168,962.48 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 8.72 โดยให้บริการธุรกิจการให้เงินกู้สูงสุด ร้อยละ 23.89 รองลงมาคือการจัดหาสินค้า มาจำหน่าย ร้อยละ 23.57 ผลการดำเนินงานโดยรวมมีกำไรมากกว่าขาดทุน ร้อยละ 34.01 ของ

สหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้ รายได้ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่มาจาก 2 ธุรกิจ คือ ธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายและธุรกิจรวบรวมผลิตผล

ความเสี่ยงต่อสภาพคล่องทางการเงิน พุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ในภาพรวมได้ลงทุนอยู่ในลูกหนี้ระยะสั้นถึงร้อยละ 63.87 ในขณะที่สหกรณ์มีภาระในการส่งชำระหนี้เงินกู้ยืมระยะสั้น ร้อยละ 36.52 เงินรับฝาก ร้อยละ 55.19 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากประเภทออมทรัพย์ ดังนั้นเมื่อใดที่สภาพเศรษฐกิจหรือนโยบายด้านดอกเบี้ยปรับเปลี่ยนเมื่อเทียบกับสถาบันการเงินทั่วไปที่ให้ผลตอบแทนในอัตราตอบแทนในอัตราที่สูงกว่า ประกอบกับความศรัทธาที่สมาชิกมีต่อสหกรณ์ลดลง อาจส่งผลให้สมาชิกถอนเงินคืนโดยเฉพาะเจ้าหนี้เงินรับฝากรายใหญ่ สภาพคล่องทางการเงินอาจได้รับผลกระทบ และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของเงินออมต่อสมาชิกเท่ากับ 10,688.23 บาท หนี้สินต่อสมาชิก 12,208.57 บาท เป็นสัดส่วนที่มีความแตกต่างย่อมส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้คืนของสมาชิก ดังนั้น สหกรณ์การเกษตรจึงควรเฝ้าระวังไม่ให้เกิดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการบริหารงานในอนาคต ทั้งนี้สหกรณ์ควรจะได้ศึกษาข้อมูลจากสภาวะเศรษฐกิจทางการเงินที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบบัญชีประจำปีเป็นตัวชี้การเปลี่ยนแปลงการบริหารในอนาคต เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

คำนำ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่ส่วนหนึ่งในการจัดทำสถิติการเงิน และเป็นศูนย์บริการข้อมูลทางการเงินการบัญชีสถาบันเกษตรกรและสหกรณ์ เพื่อให้ทราบภาวะเศรษฐกิจ และข้อสังเกตเป็นการเตือนภัยแก่สหกรณ์ ให้ระมัดระวังเกี่ยวกับการบริหารด้านการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในรอบปี อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาสถาบันเกษตรกรและสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2551 ได้รวบรวมข้อมูลทางการเงินจากรายงานการสอบบัญชี สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2551

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์หวังว่า รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรเล่มนี้ คงอำนวยประโยชน์ในด้านการศึกษา ค้นคว้า แก่ส่วนราชการและบุคคลทั่วไป

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เมษายน 2552

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยแก้ปัญหาของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การขาดแคลนเงินทุน ขาดแคลนที่ดินทำกิน ปัญหาในเรื่องการผลิต ขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น ปัญหาการตลาดและปัญหาสังคม เหล่านี้เป็นปัญหาที่สหกรณ์การเกษตรช่วยแก้ไขได้และเป็นวิธีการแก้ไขในระยะยาว

ภายใต้นโยบายของรัฐบาลที่กระตุ้นเศรษฐกิจจากหญ้า ทั้งภาคการผลิตและการรวมกลุ่มของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เน้นด้านการเกษตรให้มีผลผลิตที่ขยายตัว สนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก การใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนการผลิตและการปรับปรุง คุณภาพสินค้าการเกษตร หลากหลายชนิดเพื่อลดความเสี่ยงของครัวเรือนเกษตรกร การแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งในแต่ละแผนส่วนใหญ่นี้ให้ความสำคัญกับสหกรณ์ สถาบันเกษตรกร สหกรณ์จึงเป็นเหมือนสถานประกอบการทางธุรกิจ ซึ่งต้องมีการจัดทำงบการเงิน เพื่อแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในแต่ละรอบปี เพื่อเสนอให้กับเจ้าของสหกรณ์ คือ สมาชิกผู้ถือหุ้นกับ สหกรณ์ได้รู้ความเคลื่อนไหวโดยมีผู้สอบบัญชีรับรองงบการเงินและแสดงความเห็นต่องบการเงินของ สหกรณ์การเกษตร

ดังนั้น รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ในปี 2551 จึงเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานการสอบบัญชีของสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ นำมาสรุปผลการวิเคราะห์ ประเมินผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ทั้งนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์โดยศูนย์สารสนเทศจะเป็นศูนย์บริการข้อมูลทางการเงินการบัญชีสถาบันเกษตรกรและสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานของรัฐจะนำไปใช้ในการวางแผน และกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือสถาบันเกษตรกรและสหกรณ์ รวมทั้งสามารถนำไปประกอบในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรในรอบปี 2551
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร
3. เพื่อจัดทำสถิติทางการเงินเปรียบเทียบในรอบ 5 ปี (2547 – 2551) ของสหกรณ์การเกษตร อันจะเป็นสารสนเทศในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยงานสหกรณ์การเกษตรต่อไป

1.3 ขอบเขตของรายงาน

นำเสนอรายงานจากข้อมูลที่รวบรวมได้จากรายงานการสอบบัญชีประจำปีของสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์การเกษตร) ซึ่งประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรทั่วไป สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ สหกรณ์การเกษตรรูปพิเศษ สหกรณ์เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) สหกรณ์กองทุนสวนยางและสมัชชา ที่มีรอบปีบัญชีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2551 ที่รวบรวมข้อมูลได้มีทั้งสิ้น 3,470 สหกรณ์ ซึ่งรวบรวมยอดสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2551 และข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ประจำปี 2550 ของสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำมาเปรียบเทียบ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ทำให้ทราบถึงทิศทางการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร และเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหาร ใช้ในการวางแผน และกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2) ให้ทราบความเคลื่อนไหวทางด้านปริมาณธุรกิจแต่ละด้าน ผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรและนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการตัดสินใจวางแผน กำหนดนโยบาย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง สถาบันเกษตรกร สถาบันการเงิน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป

3) เป็นการเผยแพร่ และให้การสนับสนุนส่งเสริม ช่วยเหลืองานด้านสหกรณ์ให้พัฒนาเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

1.5 นิยามศัพท์

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตรซึ่งมีลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่สมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่น และลักษณะการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคม รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ แก่สมาชิก ได้แก่ การให้เงินกู้ การรับฝากเงิน การรวบรวมผลผลิตการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกรวมมาจัดจำหน่ายหรือแปรรูปออกขาย การจัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย การจัดระบบส่งน้ำ ระบายน้ำ การใช้น้ำ การส่งเสริมเผยแพร่วิชาการเกษตรและอุตสาหกรรมในครัวเรือนและการให้บริการอื่น ๆ แก่สมาชิก

การจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร ซึ่งจัดตั้งในหมู่สมาชิกที่ประกอบอาชีพแตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่น ดังนั้น สหกรณ์การเกษตรจึงประกอบด้วยรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตรทั่วไป (สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค., สตรี, สุรา และอื่น ๆ)
2. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน
3. สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ
4. สหกรณ์โคนม
5. สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์
6. สหกรณ์เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)
7. สหกรณ์กองทุนสวนยาง
8. สหกรณ์การเกษตรสมัชชารายย่อย

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร พอสรุปได้ดังนี้

1. จัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพและค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำและเหมาะสม
2. ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ โดยวิธีการรับฝากเงินจากสมาชิกประเภทประจำ และออมทรัพย์
3. ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสิ่งของอื่นที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิกในราคายุติธรรม
4. ดำเนินการในด้านการตลาด โดยการรวบรวมพืชผลและผลิตผลของสมาชิก เพื่อจัดจำหน่ายให้ได้ราคาดีและเป็นธรรมในด้านการชั่ง ตวง วัด
5. ให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการส่งเสริมเผยแพร่วิชาการเกษตรแผนใหม่แก่สมาชิก เพื่อลดต้นทุนผลิตและได้รับผลผลิตสูงขึ้น โดยการแนะนำพันธุ์พืชที่เหมาะสม แนะนำวิธีการใช้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้และเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ เช่น รถไถนา แทรกเตอร์เกรดดิน เครื่องสูบน้ำ ฯลฯ บริการแก่สมาชิกโดยคิดค่าบริการในราคาพอสมควร

สมาชิก หมายถึง สมาชิกของสหกรณ์ที่ได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์จำกัดแล้ว และหมายรวมถึงสมาชิกแรกตั้งสหกรณ์ด้วย

สมาชิกลาออก หมายถึง สมาชิกที่พ้น หรือขาดจากสมาชิกภาพด้วยสาเหตุต่าง ๆ ได้แก่ ตาย ลาออกจากสหกรณ์ ถูกให้ออกจากสหกรณ์ หรือขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ และโอนหุ้นซึ่งตนถืออยู่ในสหกรณ์ไปหมดแล้ว

ปี 2551 หมายถึง ปีสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีประจำปี สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 1 เมษายน 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2551

ปี 2550 หมายถึง ปีสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีประจำปีสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 1 เมษายน 2548 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2550

ปริมาณธุรกิจ หมายถึง ในรอบปีบัญชีสหกรณ์ได้ดำเนินงานแต่ละด้าน ตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ ได้แก่ การรับฝากเงิน การให้เงินกู้ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิตผล และการให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

การให้เงินกู้ หมายถึง ธุรกิจซึ่งสหกรณ์เป็นผู้ให้เงินกู้หรือสินเชื่อการเกษตรแก่สมาชิก ตามระเบียบและหลักเกณฑ์การให้เงินกู้ เพื่อให้สมาชิกนำไปประกอบอาชีพ หรือ ใช้จ่ายที่จำเป็น ซึ่งได้แก่ เงินกู้ระยะสั้นที่มีกำหนดชำระคืนภายในเวลาไม่เกิน 2 เดือน ยกเว้น ในกรณีพิเศษสามารถชำระคืนไม่เกิน 18 เดือน เงินกู้ระยะปานกลางที่มีกำหนดให้ชำระคืนภายในเวลา 3 ปี เว้นแต่กรณีพิเศษอาจจะผ่อนผันชำระคืนภายใน 5 ปี นับจากวันเบิกรับสินเชื่อและเงินกู้ระยะยาว ซึ่งมีกำหนดชำระคืนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป

การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย หมายถึง ธุรกิจที่สหกรณ์จัดหาหรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นเพื่อนำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก

การรวบรวมผลผลิต หมายถึง ธุรกิจที่เกิดขึ้นจากการที่สหกรณ์ทำการรวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของสมาชิกลำมาขายหรือแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูป เพื่อขายต่อให้ได้ราคาดี ทั้งนี้ ธุรกิจรวบรวมผลผลิตยังหมายรวมถึงการขายผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปอีกด้วย

การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร หมายถึง ธุรกิจที่เกิดขึ้นจากการที่สหกรณ์ให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการเกษตร การวางแผนเพาะปลูก ตลอดจนการบริการและบำรุงที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิก

รายได้เฉพาะธุรกิจ หมายถึง รายได้ที่สามารถแบ่งได้ชัดเจนว่าเป็นของธุรกิจประเภทใดโดยเฉพาะ แต่ไม่ใช่รายได้หลักจากธุรกิจของสหกรณ์

ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สามารถแบ่งได้ชัดเจนว่าเป็นของธุรกิจประเภทใดโดยเฉพาะ

รายได้อื่น หมายถึง รายได้อื่น ๆ ที่ไม่ใช่รายได้จากธุรกิจหลักของสหกรณ์และเป็นรายได้ที่ไม่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นของธุรกิจใด

ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการบริหารกิจการอันเป็นส่วนรวม

รายได้รายการพิเศษ หมายถึง รายได้ที่มีได้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ และไม่อาจคาดได้ว่าจะเกิดขึ้นบ่อยหรือเป็นประจำหรือไม่ เช่น กำไรจากสินทรัพย์ที่ถูกเวนคืน รวมทั้งข้อผิดพลาดทางบัญชีของปีก่อนที่มีนัยสำคัญ และจำเป็นต้องมีการปรับปรุง ผลการดำเนินงานจากโครงการต่าง ๆ ของสหกรณ์ที่มีผลกำไรสุทธิประจำปี

รายจ่ายรายการพิเศษ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่มีได้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ และไม่อาจคาดได้ว่าจะเกิดขึ้นบ่อยหรือเป็นประจำหรือไม่ เช่น ขาดทุนจากไฟไหม้ น้ำท่วม หรือจากธรรมชาติอย่างอื่น ขาดทุนจากสินทรัพย์ที่ถูกเวนคืน รวมทั้งข้อผิดพลาดทางบัญชีของปีก่อนที่มีนัยสำคัญและจำเป็นต้องมีการปรับปรุง ผลการดำเนินงานจากโครงการต่าง ๆ ของสหกรณ์ที่มีผลขาดทุนสุทธิประจำปี

กำไรสุทธิ หมายถึง ผลรวมของสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานในรอบปีทางบัญชีที่คำนวณได้จากการนำรายได้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ ซึ่งปรากฏผลมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย

ขาดทุนสุทธิ หมายถึง ผลรวมของสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีทางบัญชีที่คำนวณได้จากการนำรายได้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ ซึ่งปรากฏผลมีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้

กำไรสะสม หมายถึง กำไรสุทธิหักด้วยขาดทุนสะสม หรือผลต่างของผลรวมของสหกรณ์ที่มีผลกำไรสุทธิตกกว่าผลรวมของสหกรณ์ที่มีผลขาดทุนสุทธิ

ขาดทุนสะสม หมายถึง ผลของสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิประจำปีที่เกิดขึ้นเงินสำรอง ซึ่งจะแสดงตัวเลขในวงเล็บ

ดำเนินธุรกิจ หมายถึง ในรอบปีบัญชีมีสหกรณ์ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หลัก

หยุดดำเนินธุรกิจ หมายถึง ในรอบปีบัญชีมีสหกรณ์ที่ไม่ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หลักเพิ่มเติมระหว่างปี

ไม่ดำเนินธุรกิจ หมายถึง ในรอบปีบัญชีมีสหกรณ์ที่ไม่เริ่มดำเนินธุรกิจตั้งแต่จดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์

สินทรัพย์หมุนเวียน หมายถึง เงินสดและสินทรัพย์ที่อาจขาย หรือแปลงสภาพเป็นเงินสดหรือใช้บริโภคให้หมดไป ภายในวัฏจักรการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ คือ 1 ปี ทั้งนี้ ถ้ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์สั้นกว่า 1 ปี ให้ถือระยะเวลา 1 ปี เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดประเภทของสินทรัพย์หมุนเวียน แต่ถ้ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของ สหกรณ์ นานกว่า 1 ปี ก็ให้ถือระยะเวลานั้น ๆ เป็นเกณฑ์

เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง หมายถึง เงินที่สหกรณ์ส่งชำระหนี้ แต่ยังไม่อาจจำแนกเงินที่ส่งนั้นได้ว่า เป็นส่วนที่ชำระดอกเบี้ยและส่วนที่ชำระต้นเงินเป็นจำนวนเท่าใด

เงินลงทุนระยะสั้นหรือเงินลงทุนชั่วคราว หมายถึง หลักทรัพย์ที่ซื้อจากเงินสด เหลือใช้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาผลตอบแทนจากเงินลงทุนนั้น ซึ่งเป็นหลักทรัพย์ที่อยู่และไม่อยู่ในความต้องการของตลาด ซึ่งฝ่ายจัดการจะขายเมื่อต้องการเงินสด เช่น การลงทุนในตั๋วสัญญาใช้เงิน เป็นต้น

ลูกหนี้อื่น ๆ หมายถึง เงินยืมทดรองที่กรรมการและพนักงานยืมไปจากสหกรณ์ รวมทั้งหนี้สินที่กรรมการและพนักงานมีต่อสหกรณ์ไม่ว่าจะโดยการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ หรือเป็นหนี้สินของสหกรณ์ในลักษณะอื่นใด เช่น ลูกหนี้สินค้าขาดบัญชีและลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี (ที่มีการทำหนังสือรับรองจำนวนเงินสดขาดบัญชีและหนังสือรับรองสินค้าขาดบัญชี) เป็นต้น

สิทธิการเช่า/สิทธิการใช้ประโยชน์ หมายถึง สินทรัพย์ประเภทที่มีอายุการใช้งานจำกัด และโดยปกติต้องตัดบัญชี โดยแสดงยอดสุทธิหลังจากหักค่าตัดจ่ายตามอายุการใช้สินทรัพย์ หรือตามระยะเวลาของสัญญาเช่าระยะยาว

สัมปทาน หมายถึง สัญญาซึ่งรัฐบาลตกลงให้สิทธิในการดำเนินงานอันเกี่ยวกับสินทรัพย์ของรัฐบาล เช่น สัมปทานเดินรถ สัมปทานป่าไม้ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วและเป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานระยะยาวในภายหน้า เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสหกรณ์ (ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเมื่อเริ่มจัดตั้งสหกรณ์แต่ยังไม่ได้ดำเนินงาน มีเพียงการรับจ่ายเงินบางรายการเท่านั้น ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้จะตัดจ่ายหมดสิ้นในปีที่ดำเนินงาน) ค่าปรับปรุง ค่าตกแต่งหรือค่าซ่อมแซมสินทรัพย์ที่ใช้เงินจำนวนมาก และทำให้สินทรัพย์นั้นคงสภาพดีดังเดิม

เจ้าหนี้การค้า หมายถึง พันธะที่จะต้องชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการที่สหกรณ์ได้รับตามปกติ

ส่วนของหนี้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี หมายถึง ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระคืนในรอบหนึ่งปีบัญชีถัดไป รวมทั้งส่วนของหนี้ระยะยาวที่พ้นกำหนดการชำระแล้ว

หนี้สินระยะยาว หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนเกินกว่า 1 ปี หรือเกินกว่ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์

ทุนสำรอง หมายถึง ส่วนของกำไรสุทธิประจำปีที่สหกรณ์จัดสรรไว้ตามข้อบังคับ เพื่อชดเชยการขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า รวมทั้งเงินอุดหนุนหรือสินทรัพย์ที่สหกรณ์ได้รับบริจาค

ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ หมายถึง ทุนสะสมที่จัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปีตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ ได้แก่ ทุนสาธารณประโยชน์ ทุนศึกษาอบรมทางสหกรณ์ ทุนเพื่อขยายงาน ทุนเพื่อให้การสงเคราะห์ ทุนเพื่อส่งเสริมสวัสดิการ ฯลฯ

กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีรวม (ราคาทุนรวม) ของเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาดที่ต่ำกว่าหรือสูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนนั้น ซึ่งถือเป็นส่วนเกิน (กำไร) หรือส่วนต่ำกว่าทุน (ขาดทุน) ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุน โดยให้ตั้งพักไว้จนกว่าจะจำหน่ายเงินลงทุนนั้นได้ จึงจะรับรู้ส่วนต่างเป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

ทุนดำเนินงาน หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ตั้งไว้สำหรับดำเนินกิจการเพื่อหาผลประโยชน์เพียงเพื่อความอยู่รอดของสหกรณ์เท่านั้น โดยทุนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเงินทุนของสหกรณ์เอง และส่วนที่ได้จากการกู้ยืม การสร้างเครดิตทางการค้า และหนี้สินอื่นที่สหกรณ์มีภาระผูกพันต้องชำระคืนในภายหน้า

วิธีการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นสารสนเทศที่รวบรวมข้อมูลได้จากรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ รับรองงบการเงินของสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ ที่มีรอบปีบัญชีสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2551 และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อนำเสนอเป็นรายงานผลการดำเนินงาน และฐานะการเงิน ประจำปี 2551 ของสหกรณ์การเกษตร

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

2.2.1 การวิเคราะห์ตามแนวนอน (Horizontal Analysis)

2.2.2 การวิเคราะห์ตามแนวตั้ง (Vertical Analysis)

2.2.3 การวิเคราะห์อัตราส่วน (Ratio Analysis)

2.2.1 การวิเคราะห์ตามแนวนอน (Horizontal Analysis)

เป็นการวิเคราะห์โดยดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายการต่าง ๆ ในงบการเงิน เมื่อเวลาผ่านไป โดยใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ (Moving – based analysis) เพื่อวิเคราะห์หาอัตราการเปลี่ยนแปลง / ขยายตัวเพิ่มขึ้น / (ลดลง)

$$\text{อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น/(ลดลง)ของปีที่ต้องการทราบ} = \frac{[y_t - y_{t-1}]}{y_{t-1}} \times 100$$

y_t หมายถึง ตัวเลขของปีที่ต้องการ

y_{t-1} หมายถึง ตัวเลขของปีก่อน

2.2.2 การวิเคราะห์แนวนตั้ง (Vertical Analysis)

เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายการต่าง ๆ ในงบการเงินของปีเดียวกัน โดยกำหนดมูลค่าของรายการที่สำคัญในงบการเงินเป็นตัวเปรียบเทียบหรือเป็นฐาน มีค่าเป็นอัตราร้อยละเท่ากับ 100 แล้วดูรายการอื่นจะมีค่าเป็นอัตราร้อยละเท่าไร หรือเรียกว่าการวิเคราะห์ย่อส่วน (Common size analysis)

2.2.3 การวิเคราะห์อัตราส่วน (Ratio Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ดูความสัมพันธ์ของข้อมูล 2 ชุด โดยให้ตัวหนึ่งเป็นตัวตั้งอีกตัวหนึ่งเป็นตัวหาร เรียกว่า อัตราส่วน อัตราส่วนที่ได้ต้องนำไปเปรียบเทียบกับอัตราส่วนที่ถูกกำหนดให้เป็นมาตรฐาน การวิเคราะห์อัตราส่วนประกอบด้วย

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current ratio) อัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (หน่วยเป็นเท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถของสหกรณ์ในการมีเงินสดเพียงพอที่จะชำระหนี้สินระยะสั้นเมื่อถึงกำหนด และยังมีเงินสดเพียงพอจะจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของสหกรณ์

2. อัตราหมุนของสินทรัพย์ (Total Asset Turnover) คือ อัตราส่วนระหว่างยอดขาย/บริการ สุทธิกับสินทรัพย์ทั้งหมด

$$\text{อัตราหมุนของสินทรัพย์ (หน่วยเป็นเท่า)} = \frac{\text{ขาย / บริการ}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$$

อัตราส่วนนี้บอกให้ทราบว่า สหกรณ์ลงทุนในสินทรัพย์รูปต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ในรูปของยอดขายบริการได้เป็นกี่เท่าของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

3. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Total Asset – ROA) เป็นอัตราร้อยละระหว่างกำไรจากการดำเนินงานกับสินทรัพย์ทั้งหมด

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (หน่วยเป็น \%)} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้ ใช้วัดประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ทั้งหมด เนื่องจากสินทรัพย์ที่ได้มานั้นควรก่อให้เกิดผลตอบแทน โดยไม่คำนึงถึงวิธีการได้มา

4. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity – ROE) เป็นอัตราร้อยละระหว่าง กำไรสุทธิกับส่วนของผู้ถือหุ้นสหกรณ์

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (หน่วยเป็น \%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้แสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสหกรณ์ กล่าวคือ วัดผลตอบแทนสูงสุดต่อสมาชิกที่ลงทุนในสหกรณ์

5. อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Profit Margin on Sales) เป็นอัตราร้อยละระหว่างกำไรสุทธิกับยอดขาย/บริการ สุทธิ

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ (หน่วยเป็น \%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ขาย / บริการ}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยส่วนร่วมด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การดำเนินงานของสหกรณ์

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2551 ที่รวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 3,470 สหกรณ์ มีสาระสำคัญของรายละเอียดข้อมูลดังนี้

3.1.1 จำนวนสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตร ณ วันสิ้นปีมีทั้งสิ้น จำนวน 4,294 สหกรณ์ ลดลงจากปีก่อน จำนวน 69 สหกรณ์ หรือลดลง ร้อยละ 1.58 ในรอบปีรวบรวมข้อมูลได้ 3,470 สหกรณ์ หรือร้อยละ 80.81 ของจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น และสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลไม่ได้ 824 สหกรณ์ เนื่องจากไม่พร้อมรับการตรวจสอบ 321 สหกรณ์ หรือร้อยละ 7.48 ของจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น และสหกรณ์ที่ไม่ต้องตรวจสอบ 503 สหกรณ์ หรือร้อยละ 11.71 ของจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น

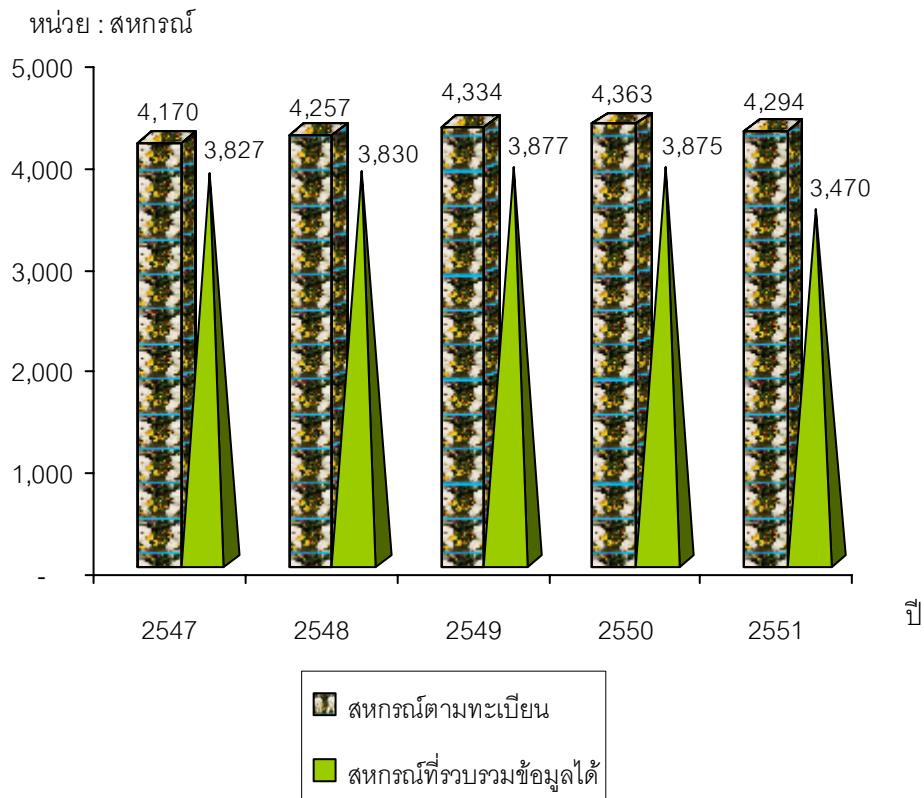
ตารางที่ 1 จำนวนสหกรณ์การเกษตร ปี 2551 จำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์

รูปแบบย่อยสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น ตามทะเบียน		จำนวนสหกรณ์ ที่รวบรวมข้อมูลได้	
	สหกรณ์	ร้อยละ	สหกรณ์	ร้อยละของ แต่ละประเภท
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	2,280	44.30	1,837	80.57
สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดิน	157	11.92	134	85.35
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	579	13.48	510	88.08
สหกรณ์โคนม	118	2.75	98	83.05
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	233	5.43	169	72.53
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	75	2.28	75	100.00
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	718	16.72	572	79.67
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	134	3.12	75	55.97
รวม	4,294	100.00	3,470	80.81
การขยายตัวเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน (ร้อยละ)	(69)	(1.58)	(43)	(1.22)

สหกรณ์การเกษตรทั่วไปที่รวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 1,837 สหกรณ์ ประกอบด้วยสหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง.นพค. จำนวน 22 สหกรณ์ สหกรณ์สตรี จำนวน 48 สหกรณ์ สหกรณ์สุรา จำนวน 68 สหกรณ์ และสหกรณ์การเกษตรทั่วไปอื่น ๆ จำนวน 1,699 สหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีประจำปีและรวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 3,470 สหกรณ์ หรือร้อยละ 80.81 ของสหกรณ์ทั้งสิ้น เป็นสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจ จำนวน 3,071 สหกรณ์ หยุดดำเนินธุรกิจ จำนวน 97 สหกรณ์ และไม่ดำเนินธุรกิจ จำนวน 302 สหกรณ์

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนสหกรณ์ในรอบ 5 ปี (2547 – 2551)

3.1.2 จำนวนสมาชิก

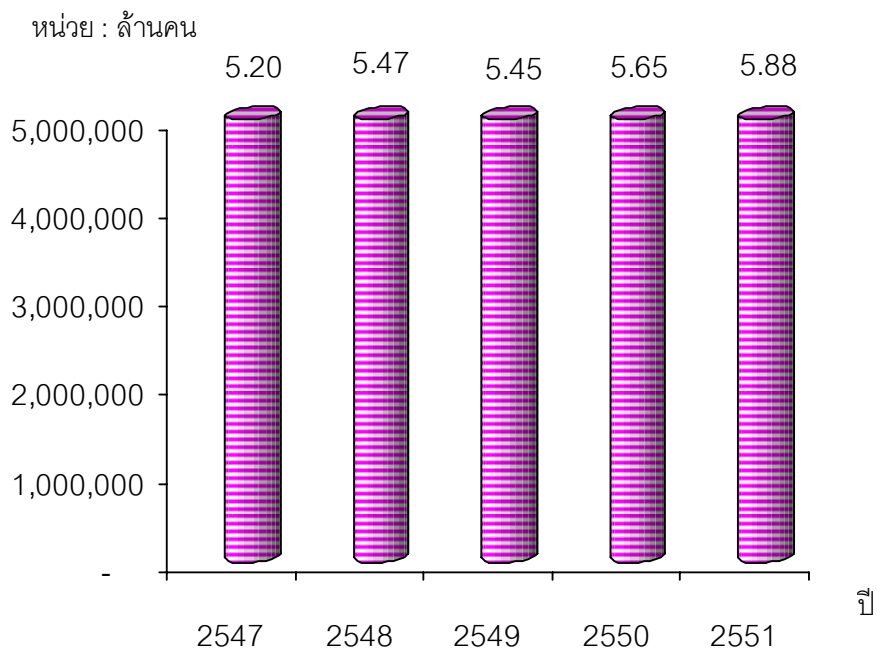
สหกรณ์การเกษตร ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีประจำปี 2551 และรวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 3,470 สหกรณ์ มีจำนวนสมาชิกวันสิ้นปีทั้งสิ้น 5,875,585 คน ระหว่างปีรับสมาชิกใหม่ จำนวน 198,296 คน มีสมาชิกออก จำนวน 87,560 คน สมาชิกวันสิ้นปีเพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 221,390 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.92

ตารางที่ 2 จำนวนสหกรณ์และสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยสหกรณ์
ที่รวบรวมข้อมูลได้ ปี 2551

รูปแบบย่อยสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์		สมาชิก	
	สหกรณ์	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	1,837	52.94	1,977,457	33.66
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	134	3.86	66,269	1.13
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	510	14.70	113,053	1.92
สหกรณ์โคนม	99	2.85	21,933	0.37
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	168	4.84	50,604	0.86
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	75	2.16	3,532,570	60.12
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	572	16.49	78,549	1.34
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกขยายย่อย	75	2.16	35,150	0.60
รวม	3,470	100.00	5,875,585	100.00

จะเห็นได้ว่าสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ร้อยละ 60.12 รองลงมาเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรทั่วไป ร้อยละ 33.66 ของจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ตามลำดับ

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสมาชิกในรอบ 5 ปี (2547 – 2551)

3.1.3 การถือหุ้นของสมาชิก

หุ้นถือเป็นแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์ที่นำไปใช้หมุนเวียนในกิจการ การถือหุ้นของสมาชิกยิ่งมีจำนวนมากจะทำให้ทุนของสหกรณ์มีมาก ซึ่งเป็นผลดีกว่าการใช้แหล่งเงินทุนที่ได้จากการกู้ยืม เนื่องจากมีต้นทุนที่เกิดจากดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้และส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานที่สมาชิกอาจได้รับผลตอบแทนกลับคืนได้มากกว่า

ในรอบปีสมาชิกถือหุ้นเพิ่ม 2,769.31 ล้านบาท สิ้นปีมีหุ้นคงเหลือ จำนวน 23,643.68 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ก่อน ร้อยละ 7.27

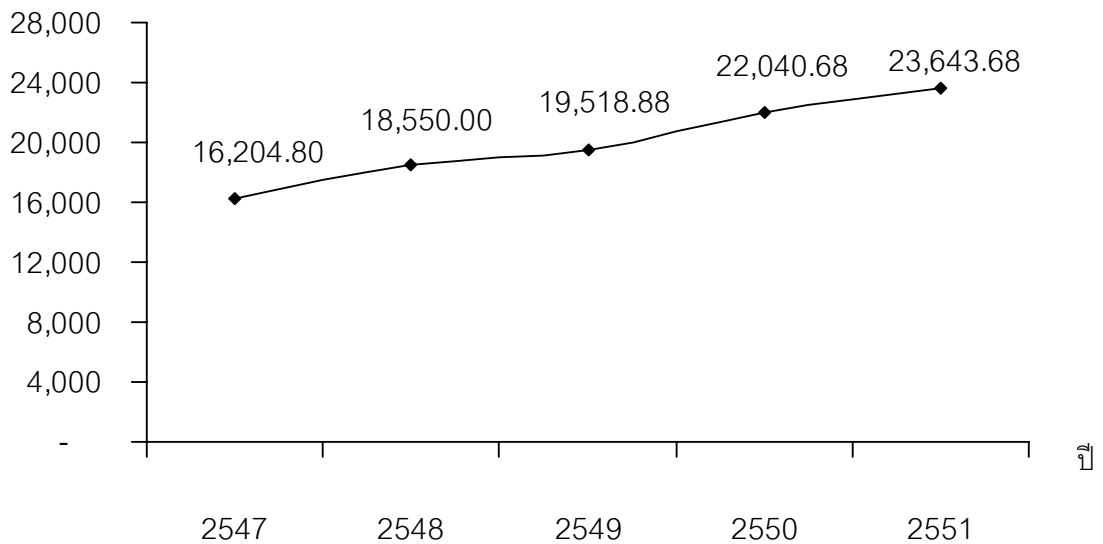
ตารางที่ 3 เฉลี่ยค่าหุ้นจำแนกตามรูปแบบย่อยสหกรณ์การเกษตร ปี 2551

รูปแบบย่อยสหกรณ์	สมาชิก (คน)	ค่าหุ้น (ล้านบาท)	ค่าหุ้นเฉลี่ย ต่อคน (บาท)
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	1,977,457	20,107,803,195.26	10,168.52
สหกรณ์การเกษตรปฏูปที่ดิน	66,269	288,442,582.54	4,352.60
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	113,053	215,377,017.90	1,905.10
สหกรณ์โคนม	21,933	648,064,654.16	29,547.47
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	50,604	91,055,916.00	1,799.38
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	3,532,570	2,015,700,804.00	570.60
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	78,549	258,156,631.00	3,286.57
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	35,150	19,075,400.00	542.69
รวม	5,875,585	23,643,676,200.86	4,024.05
อัตราการขยายตัวเพิ่ม(ลด) จากปีก่อน (ร้อยละ)	3.92	7.27	3.23

จากตารางข้างต้นจำนวนสมาชิกของสหกรณ์เพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่าหุ้นเพิ่มขึ้นด้วยการถือหุ้นของสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่เป็นของสหกรณ์การเกษตรทั่วไป มีจำนวนค่าหุ้นสูงสุด คือ มีจำนวน 20,107.80 ล้านบาท หรือร้อยละ 85.05 ของค่าหุ้นทั้งสิ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าหุ้นต่อคน แล้วจะพบว่า สหกรณ์โคนมมีค่าหุ้นเฉลี่ยต่อคนมากที่สุด 29,547.47 บาท

ภาพที่ 3 แสดงจำนวนการถือหุ้นของสมาชิกในรอบ 5 ปี (2547 - 2551)

หน่วย : ล้านบาท

3.1.4 ปริมาณธุรกิจ

สหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมข้อมูลได้ มีการดำเนินธุรกิจในรอบปีทั้งสิ้น จำนวน 168,962.48 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 8.72 รายละเอียดมีดังนี้

ตารางที่ 4 ปริมาณธุรกิจแต่ละด้านของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อย
ของสหกรณ์ ปี 2551

รูปแบบย่อยสหกรณ์	รวม (ล้านบาท)	ธุรกิจแต่ละด้าน (ล้านบาท)					
		การรับ ฝากเงิน	การให้ เงินกู้	จัดหา สินค้ามา จำหน่าย	รวบรวม ผลิตผล	การแปร รูป	ให้บริการ และ ส่งเสริมฯ
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	119,394.69	34,960.98	38,298.32	27,194.47	16,416.22	2,332.12	192.58
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	2,459.34	362.57	709.32	372.54	979.89	31.32	3.70
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	1,790.29	124.15	675.74	537.97	385.18	0.02	67.23
สหกรณ์โคนม	12,791.27	676.41	379.97	2,582.06	4,912.60	4,221.09	19.14
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	1,012.07	42.37	112.26	429.09	270.75	150.55	7.05
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	14,818.88	2.40	23.55	8,260.98	6,462.11	65.88	3.96
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	16,641.90	410.50	158.45	422.02	7,492.09	8,157.89	0.95
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	54.04	0.79	12.35	15.43	25.25	0.05	0.17
รวม	168,962.48	36,580.17	40,369.96	39,814.56	36,944.09	14,958.92	294.78
ร้อยละของปริมาณธุรกิจแต่ละด้าน	100.00	21.65	23.89	23.57	21.87	8.85	0.17
อัตราขยายตัวเพิ่ม(ลด)จากปีก่อนร้อยละ	8.72	10.10	8.19	13.59	6.03	1.95	(0.62)

จากปริมาณธุรกิจในรอบปีของสหกรณ์การเกษตรทั้ง 6 ด้าน สหกรณ์ได้ทำธุรกิจ
การให้กู้เป็นส่วนใหญ่ มูลค่า 40,369.96 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.89 ของปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น รองลงมา
ได้แก่ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มูลค่า 39,814.56 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.57 ของปริมาณธุรกิจ
ทั้งสิ้น สหกรณ์การเกษตรทั่วไปดำเนินธุรกิจระหว่างปี มากที่สุด มูลค่า 119,394.69 ล้านบาท หรือร้อยละ
70.66 ของปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น

รายละเอียดปริมาณธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร

1) การรับฝากเงิน

การรับฝากเงินเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมเงินส่วนหนึ่งของรายได้ โดยการสะสมและฝากเงินไว้กับสหกรณ์เพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคต ซึ่งสหกรณ์จะคำนวณดอกเบี้ยของต้นเงินที่ฝากไว้ตามอัตรา และเงื่อนไขของประเภทเงินฝาก การระดมเงินฝากของสหกรณ์ยังเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้สหกรณ์มีเงินทุนไว้หมุนเวียนในกิจการ ซึ่งจัดเป็นแหล่งเงินทุนภายในที่เป็นหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์โดยมีดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจ่ายให้กับสมาชิก ซึ่งจะดีกว่าการจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของแหล่งเงินทุนภายนอกที่นำมาใช้หมุนเวียนในกิจการ

สหกรณ์การเกษตรมีเงินรับฝากระหว่างปี จำนวน 36,580.17 ล้านบาท หรือร้อยละ 21.65 ของปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 10.10 มีรายละเอียดการรับฝากเงิน ดังนี้

1.1) รับฝากเงินจากสมาชิก

ระหว่างปีรับฝากเงินจากสมาชิก จำนวน 26,822.99 ล้านบาท หรือร้อยละ 73.33 ของเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น ประกอบด้วย เงินรับฝากประจำ จำนวน 533.47 ล้านบาท ออมทรัพย์ 16,080.93 ล้านบาท และออมทรัพย์พิเศษ 10,208.59 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 11.23 สิ้นปีมีเงินรับฝากจากสมาชิก คงเหลือ 26,200.62 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 10.66

1.2) รับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น

ระหว่างปีรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น จำนวน 3,043.42 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.32 ของเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น ประกอบด้วย เงินรับฝากประจำ จำนวน 10.63 ล้านบาท ออมทรัพย์ 1,850.97 ล้านบาท และออมทรัพย์พิเศษ 1,181.82 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ก่อน ร้อยละ 13.70 สิ้นปีมีเงินรับฝากคงเหลือ 2,579.44 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ก่อน ร้อยละ 9.37

1.3) รับฝากเงินจากอื่น ๆ

ระหว่างปีรับฝากเงินจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิก และไม่ใช้สหกรณ์อื่น รวมทั้งสิ้น 6,713.76 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.35 ของเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น ประกอบด้วย เงินรับฝากประจำ จำนวน 41.04 ล้านบาท ออมทรัพย์ 4,332.20 ล้านบาท และออมทรัพย์พิเศษ 2,340.52 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ก่อน ร้อยละ 4.38 สิ้นปีมีเงินรับฝากจากอื่น ๆ คงเหลือ 6,187.68 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ปี ก่อน ร้อยละ 13.26

ตารางที่ 5 ปริมาณธุรกิจเงินรับฝากจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์การเกษตร ปี 2551

รายการ	รวม		สมาชิก (ล้านบาท)	สหกรณ์อื่น (ล้านบาท)	อื่นๆ (ล้านบาท)
	(ล้านบาท)	(ร้อยละ)			
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	34,960.98	95.57	25,486.60	2,912.89	6,561.49
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	362.57	0.99	236.43	46.06	80.08
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	124.15	0.34	63.70	33.86	26.59
สหกรณ์โคนม	676.41	1.85	647.37	20.61	8.43
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	42.37	0.12	22.03	19.34	1.00
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	2.40	0.01	-	1.69	0.71
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	410.50	1.12	366.44	8.87	35.19
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	0.79	-	0.42	0.10	0.27
รวม	36,580.17	100.00	26,822.99	3,043.42	6,713.76
เงินรับฝากคงเหลือสิ้นปี	34,967.74	-	26,200.62	2,579.44	6,187.68
ร้อยละอัตราเงินรับฝากคงเหลือสิ้นปี	100.00	-	74.93	7.38	17.70

เงินรับฝากของสหกรณ์การเกษตรในระหว่างปี ประกอบด้วย เงินรับฝากออมทรัพย์ เงินรับฝากประจำ และเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินฝากจากสมาชิก จำนวน 26,822.99 ล้านบาท หรือร้อยละ 74.93 ของเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น การรับฝากเงินในรอบปีเพิ่มขึ้น จากปีก่อน ร้อยละ 10.10 เงินรับฝากส่วนใหญ่ของสหกรณ์การเกษตรเป็นของสหกรณ์การเกษตรทั่วไป หรือร้อยละ 95.57 ของการรับฝากเงินระหว่างปีทั้งสิ้น สิ้นปีสหกรณ์การเกษตรมีเงินรับฝากคงเหลือ จำนวน 34,967.74 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 11.02 ประกอบด้วย เงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 74.93 เงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น ร้อยละ 7.38 และเงินรับฝากจากที่อื่นๆ ร้อยละ 17.69

2) การให้เงินกู้

สหกรณ์การเกษตรให้เงินกู้ระหว่างปี จำนวน 40,369.96 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.89 ของปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 8.19 มีรายละเอียดการให้เงินกู้ ดังนี้

2.1) การให้เงินกู้แก่สมาชิก

ระหว่างปีให้เงินกู้แก่สมาชิกจำนวน 40,153.30 ล้านบาท หรือร้อยละ 99.46 ของเงินให้กู้ระหว่างปีทั้งสิ้น ประกอบด้วย เงินกู้ระยะสั้น จำนวน 24,113.51 ล้านบาท ระยะปานกลาง 14,471.43 ล้านบาท และเงินให้กู้แก่สมาชิกอื่น 1,568.36 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 8.23 คงเหลือลูกหนี้เงินให้กู้สิ้นปี 63,942.10 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 7.15 ซึ่งได้เผื่อนี้สงสัยจะสูญไว้ 1,762.06 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.76 ของเงินให้กู้คงเหลือสิ้นปี และมีดอกเบี้ยค้างรับสิ้นปี 2,882.31 ล้านบาท

2.2) การให้สหกรณ์อื่นกู้

ระหว่างปีให้เงินสหกรณ์อื่นกู้ 216.66 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.54 ของเงินให้กู้ระหว่างปีทั้งสิ้น ประกอบด้วย เงินกู้ระยะสั้น จำนวน 106.38 ล้านบาท เงินกู้ระยะปานกลาง 94.83 ล้านบาท และเงินกู้ระยะยาว 15.45 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 2.07 คงเหลือลูกหนี้เงินให้กู้สิ้นปี 208.71 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 28.18 ซึ่งได้ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญไว้ 8.11 ล้านบาท และมีดอกเบี้ยค้างรับสิ้นปี 2.84 ล้านบาท

3) การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเป็นธุรกิจที่จัดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาให้สมาชิกหรือเกษตรกรสามารถซื้อสินค้าที่จะนำมาเป็นต้นทุนในการผลิต ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภคได้ในราคาที่เหมาะสม ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าในด้านราคาและคุณภาพ อีกทั้งสมาชิกจะได้เงินเฉลี่ยคืนจากธุรกิจหากสหกรณ์มีผลกำไรจากการดำเนินงานในรอบปี ตามส่วนที่สมาชิกได้ซื้อสินค้าจากสหกรณ์

ในรอบปีสหกรณ์การเกษตรได้จัดหาสินค้ามาจำหน่าย จำนวน 39,814.56 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.57 ของปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 13.59 โดยจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์เป็นทั้งเงินสดและให้สินเชื่อ สิ้นปีสหกรณ์มีลูกหนี้การค้า จำนวน 4,068.68 ล้านบาท ซึ่งได้ตั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญไว้ จำนวน 515.35 ล้านบาท

ในระหว่างปี สหกรณ์การเกษตรจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิก จำนวน 19,396.58 ล้านบาท หรือร้อยละ 48.72 ของสินค้าที่จำหน่ายทั้งสิ้น สินค้าที่จำหน่ายได้มากที่สุด คือ สินค้าประเภทการเกษตร มูลค่า 19,873.43 ล้านบาท รองลงมา คือ สินค้าประเภทน้ำมัน มูลค่า 18,101.28 ล้านบาท และสินค้าทั่วไป มูลค่า 1,699.16 ล้านบาท ตามลำดับ

4) การรวบรวมผลผลิต

ผลผลิตของสมาชิกที่ได้เก็บเกี่ยวแล้ว หากนำไปจำหน่ายให้พ่อค้า สมาชิกอาจถูกกดราคา ถูกเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด ดังนั้น สหกรณ์จึงเป็นแหล่งที่สามารถจะรวบรวมผลผลิตของสมาชิกเพื่อเป็นผู้จัดการขายแทนผลผลิตของสมาชิกแต่ผู้เดียว อันจะทำให้ได้ราคาดีและเหมาะสม เนื่องจากสหกรณ์มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าได้มากกว่าตัวของสมาชิกจะนำไปจำหน่ายเองโดยลำพัง

ระหว่างปีสหกรณ์การเกษตรได้รวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ทั้งสิ้น จำนวน 36,944.09 ล้านบาท หรือร้อยละ 21.87 ของปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 6.03 ผลผลิตที่รวบรวมได้สูงสุด ได้แก่ ยางพารา มูลค่า 18,106.07 ล้านบาท รองลงมา คือ นํ้ามันดิบ มูลค่า 4,946.37 ล้านบาท และข้าวเปลือกเจ้า มูลค่า 4,472.20 ล้านบาท ทั้งนี้ เป็นผลผลิตที่รวบรวมได้จากสมาชิกทั้งสิ้น มูลค่า 26,305.19 ล้านบาท หรือร้อยละ 71.20 ของผลผลิตที่รวบรวมได้ทั้งสิ้น

5) การแปรรูปผลผลิต

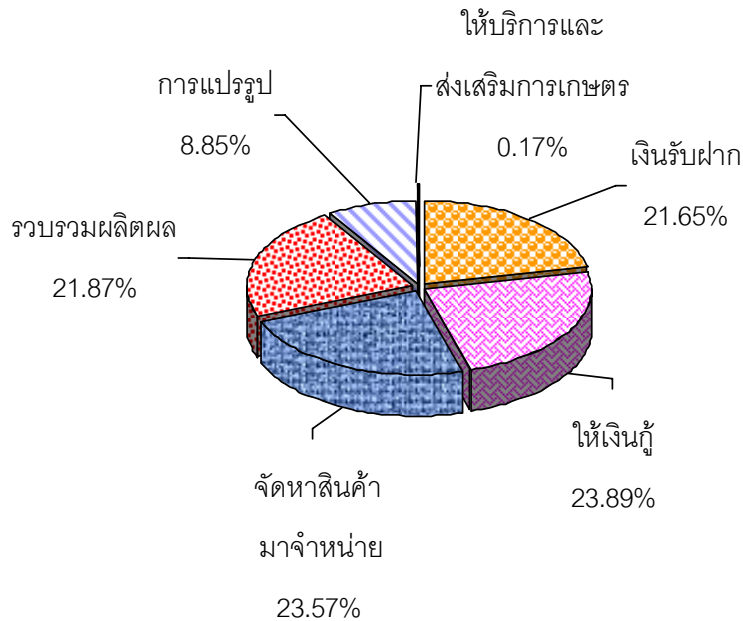
การแปรรูปผลผลิต เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพของสมาชิก เกิดจากการที่สมาชิกเก็บรวบรวมผลผลิตแล้วนำไปแปรรูปให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นของผลผลิต เพื่อจะได้นำไปจำหน่ายให้ได้ราคาที่ดีขึ้น

ระหว่างปีสหกรณ์การเกษตรได้มีการแปรรูปผลผลิตทั้งสิ้น จำนวน 14,958.92 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.85 ของปริมาณธุรกิจทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 1.95 ผลผลิตที่นำมาแปรรูปให้ได้มูลค่ามากที่สุดได้แก่ ผลผลิตแปรรูปอื่นๆ จำนวน 9,753.66 ล้านบาท รองลงมาคือ นํ้ามันดิบ จำนวน 3,501.43 ล้านบาท และผลิตภัณฑ์ จำนวน 1,630.81 ล้านบาท

6) การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพของสมาชิก โดยให้บริการต่าง ๆ ซึ่งมีค่าบริการในราคาพอสมควร ระหว่างปีสหกรณ์การเกษตรให้บริการและส่งเสริมการเกษตรแก่สมาชิก จำนวน 294.78 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.17 ของปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 0.62

ภาพที่ 4 แสดงปริมาณธุรกิจแต่ละด้านในรอบปี 2551

3.2 ผลการดำเนินงาน

สหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 3,470 สหกรณ์ ปราบปรามผลการดำเนินงาน ดังนี้

- กำไรสุทธิประจำปี จำนวน 2,434 สหกรณ์ เป็นเงินจำนวน 3,028.92 ล้านบาท
- ขาดทุนสุทธิประจำปี จำนวน 979 สหกรณ์ เป็นเงินจำนวน 411.79 ล้านบาท
- ไม่ดำเนินงาน จำนวน 57 สหกรณ์

การดำเนินงานของสหกรณ์ที่มีผลขาดทุนสุทธิประจำปี เป็นผลจากการดำเนินงานที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในรอบปีทั้งที่เป็นค่าใช้จ่ายประจำ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าน้ำ ค่าไฟ ฯลฯ ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจที่เกิดจาก ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ หนี้สงสัยจะสูญ ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่าใช้จ่ายติดตามหนี้ ค่าใช้จ่ายประจำปีที่เป็น ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากและเงินสะสมเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

รายละเอียดผลการดำเนินงาน มีดังนี้

3.2.1 รายได้

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรปี 2551 มีรายได้ทั้งสิ้น จำนวน 101,367.61 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 10.44 ประกอบด้วย รายได้ธุรกิจหลัก จำนวน 99,658.81 ล้านบาท และรายได้อื่น ๆ จำนวน 1,708.80 ล้านบาท โดยสหกรณ์การเกษตรทั่วไปมีรายได้มากที่สุด ร้อยละ 51.69 ของรายได้ทั้งสิ้น รองลงมา คือ สหกรณ์กองทุนสวนยาง ร้อยละ 15.40 ของรายได้ทั้งสิ้น

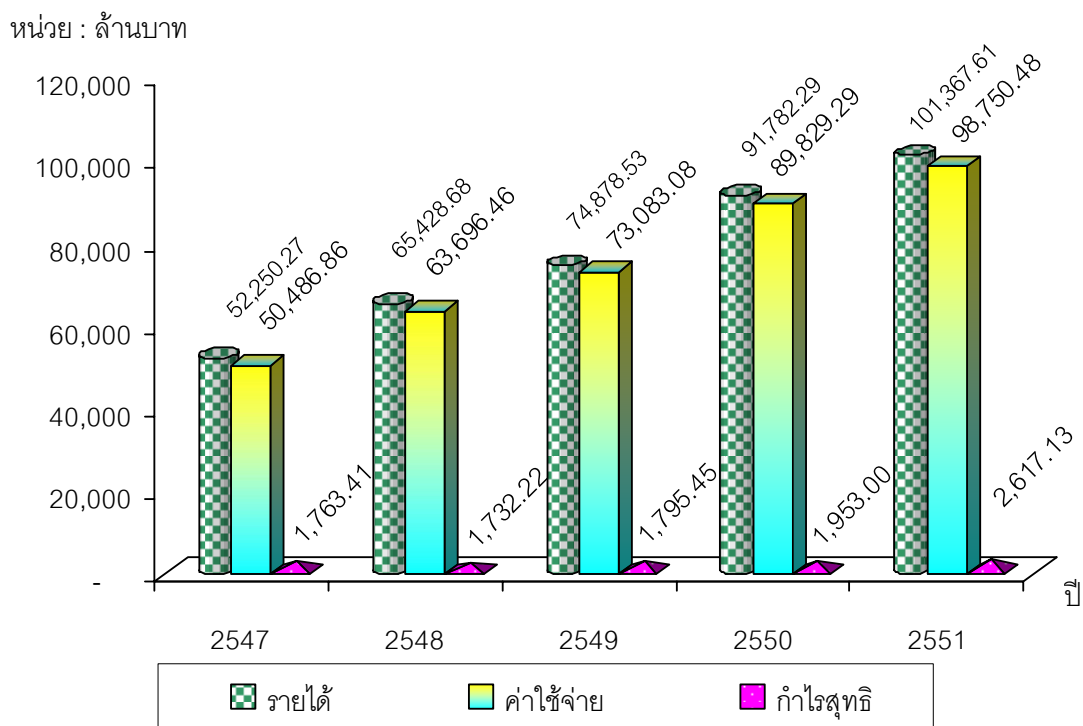
3.2.2 ค่าใช้จ่าย

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรมีค่าใช้จ่ายปี 2551ทั้งสิ้น จำนวน 98,750.48 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 9.93 ประกอบด้วย ต้นทุนจากธุรกิจหลัก จำนวน 91,236.66 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จำนวน 7,513.82 ล้านบาท โดยสหกรณ์การเกษตรทั่วไปมีค่าใช้จ่ายมากที่สุด ร้อยละ 51.26 ของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

3.2.3 กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรมีกำไรสุทธิประจำปี 2551 จำนวน 2,617.13 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.58 ของรายได้ทั้งสิ้น กำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 34.01 โดยสหกรณ์การเกษตรทั่วไปมีกำไรสุทธิมากที่สุด ร้อยละ 67.79 ของกำไรสุทธิทั้งสิ้น

ภาพที่ 5 แสดงผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี (2547 – 2551)

3.3 ฐานะการเงิน

สหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมข้อมูลได้ มีฐานะการเงิน ณ วันสิ้นปีทางบัญชี ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2550 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2551 ดังนี้

3.3.1 สินทรัพย์

สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์ปี 2551 ทั้งสิ้น จำนวน 105,070.07 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ปีก่อน ร้อยละ 5.70 รายละเอียดมีดังนี้

ตารางที่ 6 สินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ปี 2551

หน่วย : ล้านบาท

รูปแบบย่อยของสหกรณ์	รวม		สินทรัพย์ หมุนเวียน	เงินลงทุน ระยะยาว	ลูกหนี้ ระยะยาว สุทธิ	ที่ดินอาคารฯ/ สินทรัพย์ ไม่มีตัวตน	สินทรัพย์ อื่น
	ล้านบาท	ร้อยละ					
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	91,441.48	87.03	63,729.01	571.47	20,778.99	5,938.94	423.07
สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	1,209.13	1.15	1,021.14	4.98	83.30	95.49	4.22
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	941.16	0.90	851.11	5.11	11.88	70.26	2.80
สหกรณ์โคนม	5,168.17	4.92	3,506.07	19.65	516.74	1,084.26	41.45
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	389.15	0.37	290.72	3.01	17.97	73.55	43.90
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	4,488.27	4.27	3,761.03	126.48	39.22	549.74	11.80
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	1,358.78	1.29	1,072.45	6.84	22.42	235.19	21.88
สหกรณ์การเกษตรสหัชชารายย่อย	73.93	0.07	58.34	2.80	0.24	11.48	1.07
รวม	105,070.07	100.00	74,289.87	740.34	21,470.76	8,058.91	510.19
อัตราร้อยละของสินทรัพย์	100.00		70.71	0.70	20.43	7.67	0.49

จากตารางข้างต้น พบว่าสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรในภาพรวม ส่วนใหญ่เป็นของสหกรณ์การเกษตรทั่วไป หรือร้อยละ 87.03 ของสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน หรือร้อยละ 70.71 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

1) **สินทรัพย์หมุนเวียน** สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้นจำนวน 74,289.87 ล้านบาท หรือร้อยละ 70.71 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี ก่อน ร้อยละ 5.91 สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ของสหกรณ์ จำนวน 51,335.70 ล้านบาท และมีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ จำนวน 3,889.77 ล้านบาท ในหลายๆ สหกรณ์ประสบปัญหาลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ทำให้เงินทุนจม โดยไม่ก่อให้เกิดรายได้ อาจส่งผลต่อการขาดสภาพคล่องในการชำระหนี้สินหมุนเวียนได้ นอกจากนี้ สหกรณ์บางแห่งสมาชิกไม่ส่งเงินกู้ตามกำหนดหรือไม่ชำระหนี้แก่สหกรณ์ ซึ่งเป็นอุปสรรคแก่สหกรณ์ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของสหกรณ์มากและล้มลุกคลุกคลานมาจนบัดนี้

2) **เงินลงทุนระยะยาว** สหกรณ์การเกษตรในภาพรวมมีเงินลงทุนระยะยาวเป็นตราสารทุนและตราสารหนี้ รวมจำนวนทั้งสิ้น 740.34 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.70 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 9.26

3) **ลูกหนี้ระยะยาว** สหกรณ์การเกษตรมีลูกหนี้ระยะยาวจำนวนทั้งสิ้น 21,470.76 ล้านบาท หรือร้อยละ 20.43 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ในจำนวนลูกหนี้ระยะยาวทั้งสิ้นได้หักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญแล้วจำนวน 85.87 ล้านบาท ลูกหนี้ระยะยาวส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้เงินให้กู้ จำนวน 20,432.56 ล้านบาท เป็นลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดค้างนานเกิน 5 ปี และขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นลูกหนี้เงินกู้ระยะยาว อาจส่งผลต่อการขาดสภาพคล่องในการชำระหนี้สินหมุนเวียนได้ เนื่องจากลูกหนี้เงินกู้ระยะยาวไม่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันทีที่ต้องการ ทำให้เงินทุนจมไม่ก่อให้เกิดรายได้

4) **ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์/สินทรัพย์ไม่มีตัวตน** สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์ ประกอบด้วยที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จำนวน 7,905.06 ล้านบาท และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนจำนวน 153.85 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 8,058.91 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.67 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจาก ปีก่อน ร้อยละ 2.33

5) **สินทรัพย์อื่น** สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์อื่น จำนวนทั้งสิ้น จำนวน 510.19 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.49 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 14.62

3.3.2 หนี้สิน

สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินทั้งสิ้น จำนวน 68,471.06 ล้านบาท หรือร้อยละ 65.17 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 4.67

ตารางที่ 7 หนี้สินทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2551

รูปแบบย่อยของสหกรณ์	รวม		หนี้สินหมุนเวียน (ล้านบาท)	หนี้สินระยะยาว (ล้านบาท)	หนี้สินอื่น (ล้านบาท)
	ล้านบาท	ร้อยละ			
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	61,316.34	89.55	57,775.73	769.18	2,771.43
สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดิน	826.20	1.21	752.73	15.68	57.79
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	539.44	0.79	482.55	31.61	25.28
สหกรณ์โคนม	3,086.97	4.51	2,043.86	838.90	204.21
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	306.93	0.45	244.60	35.23	27.10
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	1,871.57	2.73	1,685.13	7.02	179.42
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	430.77	0.63	308.77	97.52	24.48
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	92.84	0.13	67.52	5.82	19.50
รวม	68,471.06	100.00	63,360.89	1,800.96	3,309.21
อัตราร้อยละของหนี้สินทั้งสิ้น	100.00	-	92.54	2.63	4.83
อัตราเพิ่ม(ลด)จากปีก่อนร้อยละ	4.67	-	4.88	(11.02)	11.01

จากตารางข้างต้น พบว่าหนี้สินทั้งสิ้นของสหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่เป็นของสหกรณ์การเกษตรทั่วไป จำนวน 61,316.34 ล้านบาท หรือร้อยละ 89.55 ของหนี้สินทั้งสิ้น และหนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้สินหมุนเวียนมากที่สุด ร้อยละ 92.54 ของหนี้สินทั้งสิ้น

1) **หนี้สินหมุนเวียน** สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น จำนวน 63,360.89 ล้านบาท หรือร้อยละ 92.54 ของหนี้สินทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 4.88 หนี้สินหมุนเวียนของ สหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝาก จำนวน 34,967.74 ล้านบาท หรือร้อยละ 55.19 ของหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 33.28 ของทุนดำเนินงาน

2) **หนี้สินระยะยาว** สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินระยะยาว จำนวน 1,800.96 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.63 ของหนี้สินทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 11.02 หนี้สินระยะยาวของ สหกรณ์ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหนี้เงินกู้จำนวน 1,772.40 ล้านบาท หรือร้อยละ 98.41 ของหนี้สินระยะยาวทั้งสิ้น หรือร้อยละ 1.69 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

3) **หนี้สินอื่น** สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินอื่น จำนวน 3,309.21 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.83 ของหนี้สินทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 11.01

3.3.3 ทุนของสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรมีทุนของสหกรณ์เอง จำนวน 36,599.01 ล้านบาท หรือร้อยละ 34.83 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 7.56

ตารางที่ 8 ทุนของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามรูปแบบย่อยของสหกรณ์ ปี 2551

หน่วย : ล้านบาท

รูปแบบย่อยของสหกรณ์	รวม		ทุนเรือนหุ้น	ทุนสำรองและ ทุนสะสมอื่น	กำไร (ขาดทุน) สะสม	กำไรสุทธิ
	ล้านบาท	ร้อยละ				
สหกรณ์การเกษตรทั่วไป	30,125.14	82.31	20,107.80	9,009.41	(819.55)	1,827.48
สหกรณ์การเกษตรปฏูปที่ดิน	382.93	1.05	288.44	116.43	(40.43)	18.49
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ	401.72	1.10	215.38	191.89	(28.57)	23.02
สหกรณ์โคนม	2,081.20	5.69	648.06	1,243.81	(24.28)	213.61
สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์	82.22	0.22	91.06	75.00	(81.00)	(2.84)
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.)	2,616.70	7.15	2,015.70	354.67	(17.45)	263.78
สหกรณ์กองทุนสวนยาง	928.01	2.53	258.16	406.41	(17.97)	281.41
สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อย	(18.91)	(0.05)	19.08	6.57	(36.74)	(7.82)
รวม	36,599.01	100.00	23,643.68	11,404.19	(1,065.99)	2,617.13
อัตราร้อยละของทุนของสหกรณ์	100.00	-	64.60	31.16	(2.91)	7.15
อัตราเพิ่ม(ลด)จากปีก่อนร้อยละ	7.56	-	7.27	4.68	18.63	34.01

จากตาราง พบว่าทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น ส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้นหรือค่าหุ้นของสมาชิก จำนวนทั้งสิ้น 23,643.68 ล้านบาท หรือร้อยละ 64.60 ของทุนสหกรณ์ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 7.27 และทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นของสหกรณ์การเกษตรทั่วไป จำนวน 30,125.14 ล้านบาท หรือร้อยละ 82.31 ของทุนสหกรณ์ทั้งสิ้น

สหกรณ์การเกษตรสมาชิกรายย่อยและสหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์ มีผลขาดทุนสะสม สูงกว่า ทุนสำรองและทุนสะสมอื่น เนื่องจากดำเนินงานประสบผลขาดทุนติดต่อกันหลายปี ส่งผลให้ทุนของสหกรณ์ลดลงทุกปี จนกระทั่งมีหนี้สินมากกว่าทุนสหกรณ์หลายเท่าตัว ซึ่งอาจเป็นสัญญาณเตือนว่า อาจไม่สามารถดำเนินงานได้ และอาจเป็นสาเหตุทำให้ต้องล้มละลายหรือต้องล้มเลิกไป

3.4 แหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน

สหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมข้อมูลได้ มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น จำนวน 105,070.07 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 5.70 ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นหนี้สิน ร้อยละ 65.17 และส่วนของทุนสหกรณ์เอง ร้อยละ 34.83 โดยมีแหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน ดังนี้

3.4.1 แหล่งที่มาของทุนดำเนินงาน มีที่มาแหล่งเงินทุนจากแหล่งภายในและภายนอกสหกรณ์ ดังนี้

1) ภายในสหกรณ์ จำนวน 71,566.75 ล้านบาท หรือร้อยละ 68.11 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ซึ่งได้จากทุนเรือนหุ้น ทุนอื่น ๆ ของสหกรณ์ และเงินรับฝาก ส่วนใหญ่ได้จากทุนของสหกรณ์เอง หรือร้อยละ 51.14 ของแหล่งเงินทุนภายใน หรือร้อยละ 34.83 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

2) ภายนอกสหกรณ์ จำนวน 33,503.32 ล้านบาท หรือร้อยละ 31.89 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ซึ่งได้จากการสร้างเครดิตทั้งระยะสั้นและระยะยาว และหนี้สินอื่น ๆ ทั้งนี้ เป็นเครดิตระยะสั้นที่มีอายุหนี้ที่ต้องชำระคืนภายใน 1 ปี หรือร้อยละ 77.10 ของแหล่งเงินทุนภายนอก หรือร้อยละ 24.59 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

3.4.2 ทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน

ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 105,070.07 ล้านบาท สหกรณ์ได้นำไปลงทุนในสินทรัพย์ทั้งสิ้น ได้แก่ เงินสดและเงินฝาก หลักทรัพย์/ตราสาร/หุ้น ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์/สินทรัพย์ไม่มีตัวตน และสินทรัพย์อื่น ๆ ส่วนใหญ่ได้ลงทุนในลูกหนี้หลักหนี้สงฆ์จะสูญ คงเหลือลูกหนี้สุทธิ 68,916.69 ล้านบาท หรือร้อยละ 65.59 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น โดยเป็นลูกหนี้ระยะสั้นที่ ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี เป็นส่วนใหญ่ ประกอบด้วย ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้น ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้ค่าบริการ และลูกหนี้อื่น ๆ

สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุป

จากผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรในภาพรวมปี 2551 จำนวน 3,513 สหกรณ์ มีผลการวิเคราะห์ในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) ดังนี้

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง สหกรณ์การเกษตรบริหารจัดการด้านเงินทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 99,407.14 ล้านบาท เงินทุนส่วนใหญ่ได้จากแหล่งภายใน ร้อยละ 65.88 และแหล่งภายนอก ร้อยละ 34.12 จนทำให้มีสัดส่วนหนี้สินต่อทุน 1.92 เท่า เป็นอัตราส่วนที่ควรเฝ้าระวังความเสี่ยง (Risk) ในการชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้ หากสหกรณ์ขาดสภาพคล่องทางการเงินดังนั้นก็ควรก่อหนี้ให้ได้สัดส่วนที่ดีอย่างรอบคอบ และเนื่องจากทุนของสหกรณ์ที่มี ร้อยละ 34.19 ไม่สามารถคุ้มครองหนี้สินที่มี ร้อยละ 65.81 อีกทั้งอัตราการขยายตัวของหนี้สินเพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.35 สูงกว่าอัตราการขยายตัวของทุนสหกรณ์ที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 11.68 ในรอบปีมีผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิ ส่งผลให้อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน ร้อยละ 6.06 และมีทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.08 เท่า

มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ สินทรัพย์ทั้งสิ้น 99,407.14 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2550 ร้อยละ 12.78 ส่วนใหญ่ได้นำไปลงทุนอยู่ในลูกหนี้หลังหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ร้อยละ 64.87 สินทรัพย์ทั้งสิ้นในรอบปีก่อนให้เกิดรายได้มีรอบหมุน 0.96 รอบ ส่งผลให้มีผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ร้อยละ 2.06 ยังคงต่ำไป เป็นสัญญาณเตือนว่าสินทรัพย์ของสหกรณ์อาจมีคุณภาพต่ำ โดยเฉพาะลูกหนี้เงินกู้ของสหกรณ์ที่ชำระไม่ได้ตามกำหนดสูงถึง ร้อยละ 26.36 ของลูกหนี้เงินกู้ทั้งสิ้น

มิติที่ 3 ความสามารถในการบริหาร สหกรณ์การเกษตรมีสมาชิกทั้งสิ้น 5,654,195 คนในรอบปีดำเนินธุรกิจรวม 6 ด้าน มูลค่า 155,403.66 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 21.06 เฉลี่ยเดือนละ 12,950.31 ล้านบาท สหกรณ์การเกษตรโดยรวม มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านธุรกิจเพิ่มขึ้น

มิติที่ 4 การทำกำไร การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในรอบปี บริหารงานมีรายได้ทั้งสิ้น 91,782.29 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 89,829.29 ล้านบาท หรือร้อยละ 97.87 ของรายได้ทั้งสิ้น ส่งผลให้มีกำไรสุทธิ 1,953.00 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 8.77

มิติที่ 5 สภาพคล่อง จากอัตราส่วนทุนหมุนเวียน 1.16 เท่า แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์มีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นพอสมควร แต่ทั้งนี้ สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่ได้นำไปลงทุนอยู่ในลูกหนี้สุทธิ ร้อยละ 64.87 ดอกเบี้ยค้างรับเงินให้กู้ ร้อยละ 4.11 สินค้าคงคลัง ร้อยละ 7.03 ดังนั้น สภาพคล่องจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ให้ชำระหนี้ได้ตามกำหนด และบริหารสินค้าให้มีรอบหมุนในการจำหน่ายสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว

มติที่ 6 ผลกระทบของธุรกิจ

จากสภาพปัญหาปัจจัยเสี่ยงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นต่อเนื่องเช่น ค่าเงินบาทแข็งตัว ราคาน้ำมัน ราคาสินค้าโดยเฉพาะกลุ่มอาหารที่ปรับตัวสูงขึ้น การเรียกเก็บหนี้ไม่ได้ เป็นผลกระทบจากนโยบายการค้าเสรี (WTO) ที่มีการแข่งขันทางราคาพืชผลและผลิตภัณฑ์นมผงแปรรูป ปัญหาด้าน การตลาด ราคา เทคโนโลยีที่เป็นช่องทางนำเข้าส่งผลให้มีต้นทุนสูง ภัยธรรมชาติและโรคระบาดในสัตว์ ส่งผลต่อรายได้ของสมาชิกที่จะมีเหลือพอส่งชำระหนี้ได้ตามกำหนด มีผลกระทบต่อเงินทุนหมุนเวียนของสหกรณ์

4.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการรวบรวมข้อมูลของสหกรณ์การเกษตรในรอบปี 2551 ซึ่งได้สรุปผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ตลอดจนผลการวิเคราะห์ด้านการเงินของสหกรณ์ในภาพรวม มีข้อเสนอแนะพอสรุปได้ดังนี้

1) จำนวนสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลไม่ได้ 850 สหกรณ์ ในจำนวนนี้เป็นสหกรณ์ที่ไม่ได้มาตรฐานที่จะพร้อมรับการตรวจสอบ 362 สหกรณ์ หรือร้อยละ 42.59 จึงไม่สามารถแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ ดังนั้น ผู้บริหาร สหกรณ์ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสนใจและแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อความพร้อมในข้อมูลและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ให้ครบถ้วนถูกต้องรวดเร็ว อันจะเป็นประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในแต่ละรอบปี และนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือต่อระบบ สหกรณ์ที่สมาชิกและเจ้าหน้าที่จะทำกิจกรรมร่วมกันต่อไป ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 71(2) นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเลิก ถ้าสหกรณ์ไม่ส่งสำเนาบัญชีและ รายงานประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลาสามปีติดต่อกัน

2) สหกรณ์ที่หยุดดำเนินธุรกิจ 89 สหกรณ์ และไม่ดำเนินธุรกิจ 346 สหกรณ์ ดังนั้น คณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพิจารณาศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินธุรกิจต่อไป และกำหนดนโยบายในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้จัดตั้งสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ต่อสมาชิกสหกรณ์ตามขบวนการ สหกรณ์

3) ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมได้ จำนวน 3,513 สหกรณ์ มีอยู่จำนวน 1,088 สหกรณ์ หรือ ร้อยละ 30.97 ของจำนวนสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้ต้องประสบกับผลขาดทุน อันเนื่องมาจากการดำเนินงานที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้ ดังนั้น ผู้บริหารสหกรณ์ควรกำหนดกลยุทธ์ในการควบคุมค่าใช้จ่าย และสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ เพื่อรักษาสถานภาพของสหกรณ์ไม่ให้ประสบกับผลขาดทุนต่อไป หากมีผลขาดทุนติดต่อกันหลายปี สหกรณ์อาจต้องประสบปัญหาไม่อาจดำเนินงานต่อเนื่องได้ อาจต้องล้มละลาย จนต้องล้มเลิกสหกรณ์ไป

4) ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ ส่วนใหญ่ได้นำไปลงทุนอยู่ในลูกหนี้สุทธิ ร้อยละ 64.87 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี สภาพคล่องทางการเงินตลอดจนความสามารถในการก่อหนี้จึงขึ้นอยู่กับ กลยุทธ์ในการบริหารลูกหนี้ ความเอาใจใส่ในการติดตามทวงถาม การบริหารสินเชื่อ ในกรณีสมาชิกผู้กู้ใจไม่ชำระหนี้ ทั้งที่มีความสามารถจะชำระได้ หากสหกรณ์ได้ติดตามทวงถามแล้วแต่ไม่เป็นผล สหกรณ์ควรดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อบังคับให้ชำระหนี้ เพื่อมิให้คนอื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่าง

5) สหกรณ์ควรปรับปรุงการบริหารเพื่อลดปัญหาความล่าช้าและงานที่ค้างคั่ง ตลอดจนให้มีระบบการตรวจสอบ ควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันการทุจริต หรือ ความผิดพลาดทางการเงินที่อาจเกิดขึ้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ก็สามารถจะทราบได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ควรกำหนดหลักประกันสำหรับพนักงานของสหกรณ์ไว้ด้วย ไม่ควรจัดจ้างญาติพี่น้องของคณะกรรมการดำเนินการ หรือ ญาติผู้จัดการเป็นพนักงานสหกรณ์ เพราะจะทำให้ระบบการบริหารงานและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานคนอื่น ๆ เสียไปด้วยหรืออาจทำให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

6) ในบางสหกรณ์ สมาชิกขาดความภักดีต่อสหกรณ์ ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่เอาใจใส่ สหกรณ์ ไม่เข้าร่วมประชุมใหญ่ ไม่อุดหนุนสหกรณ์ ขาดความศรัทธาในงานสหกรณ์ ดังนั้น ถ้าสมาชิกผู้ใดไม่ภักดีและไม่มีน้ำใจสหกรณ์อย่างแท้จริง ควรพิจารณาลงโทษสมาชิกผู้นั้น เพื่อพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของสหกรณ์

7) สหกรณ์ควรนำผลการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นข้อมูลที่จะช่วยชี้การเปลี่ยนแปลง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จสามารถดำรงอยู่ในโลกธุรกิจแห่งการแข่งขันได้

ภาคผนวก

ตารางสถิติการเงินสหกรณ์การเกษตร

ในรอบ 5 ปี (2547-2551)

ส่วนที่ 1 เรื่องทั่วไป

ตารางที่ 1 จำนวนสหกรณ์ตามทะเบียน

หน่วย : สหกรณ์

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
จำนวนที่ต้องตรวจสอบ	3,827	3,830	3,877	3,875	3,791
จำนวนที่ไม่ต้องตรวจสอบ	343	427	457	488	503
รวม	4,170	4,257	4,334	4,363	4,294
จำนวนสหกรณ์ตามทะเบียนเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	86	87	77	29	(69.00)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	2.11	2.09	1.83	0.67	(1.58)

ตารางที่ 2 จำนวนสหกรณ์ที่ต้องตรวจสอบ

หน่วย : สหกรณ์

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ดำเนินธุรกิจ	3,098	3,120	3,046	3,078	3,071
หยุดดำเนินธุรกิจ	180	119	86	89	97
ไม่ดำเนินธุรกิจ	196	244	183	346	302
ไม่พร้อมรับการตรวจสอบ	353	347	562	362	321
รวม	3,827	3,830	3,877	3,875	3,791
จำนวนสหกรณ์ที่ต้องตรวจสอบเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	45	3	47	(2)	(84)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	1.19	0.08	1.23	(0.05)	(2.17)

ตารางที่ 3 จำนวนสหกรณ์ที่ไม่ต้องตรวจสอบ

หน่วย : สหกรณ์

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
เล็ก	98	70	79	68	40
ชำระบัญชี	228	276	361	408	438
อยู่ระหว่างดำเนินคดี	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	17	18	17	12	9
จดทะเบียนใหม่ไม่ครบรอบปีบัญชี	-	63	-	-	16
รวม	343	427	457	488	503
จำนวนสหกรณ์ที่ไม่ต้องตรวจสอบเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	41	84	30	31	15
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	13.58	24.49	7.03	6.78	3.07

ตารางที่ 4 จำนวนสมาชิก

หน่วย : คน

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	5,054,889	5,287,163	5,275,090	5,534,618	5,764,219
เข้าใหม่ระหว่างปี	234,345	283,706	273,710	211,675	198,926
ลาออกระหว่างปี	85,436	103,378	99,492	92,098	87,560
คงเหลือสิ้นปี	5,203,798	5,467,491	5,449,308	5,654,195	5,875,585
- ชาย	3,529,699	3,613,764	3,628,942	3,662,673	3,821,012
- หญิง	1,674,099	1,853,727	1,820,366	1,991,522	2,054,573
จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	318,857	263,693	(18,183)	204,887	221,390
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	6.53	5.07	(0.33)	3.76	3.92

ตารางที่ 5 การถือหุ้นของสมาชิก

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	14,938.67	17,001.02	17,923.24	20,410.03	21,756.39
เพิ่มระหว่างปี	1,940.80	2,305.90	2,381.90	2,519.31	2,769.31
ถอนระหว่างปี	674.67	756.92	786.26	888.66	882.02
คงเหลือสิ้นปี	16,204.80	18,550.00	19,518.88	22,040.68	23,643.68
จำนวนทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	1,388.78	2,345.20	968.88	2,521.80	1,603.00
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	9.37	14.47	5.22	12.92	7.27

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของสหกรณ์

ตารางที่ 6 สรุปปริมาณธุรกิจของสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
การรับฝากเงิน	24,835.82	28,717.57	30,554.48	33,224.46	36,580.17
การให้เงินกู้	27,637.85	32,026.95	33,423.12	37,312.66	40,369.96
การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	19,458.96	24,754.76	30,061.45	35,050.57	39,814.56
การรวบรวมผลิตผล	25,005.37	32,431.38	34,078.97	34,843.85	36,944.09
การแปรรูปผลิตผล	-	-	-	14,675.50	14,958.92
การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	206.41	294.55	255.98	296.62	294.78
รวม	97,144.41	118,225.21	128,374.00	155,403.66	168,962.48
ปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	14,551.18	21,080.80	10,148.79	27,029.66	13,558.82
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	17.62	21.70	8.58	21.06	8.72

การรับฝากเงิน

ตารางที่ 7 สรุปการรับฝากเงิน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	-	-	-	30,497.08	31,144.05
ฝากเพิ่มระหว่างปี	24,835.82	28,717.57	30,554.48	33,224.46	36,580.17
ถอนระหว่างปี	-	-	-	32,223.99	32,756.48
คงเหลือสิ้นปี	24,835.82	28,717.57	30,554.48	31,497.55	34,967.74
จำนวนเงินรับฝากคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	3,020.20	3,881.75	1,836.91	943.07	3,470.19
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	13.84	15.63	6.40	3.09	11.02

ตารางที่ 7.1 การรับฝากเงินจากสมาชิก

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	-	-	-	22,695.43	23,434.54
ฝากเพิ่มระหว่างปี	23,668.21	22,701.52	22,614.21	24,115.94	26,822.99
ถอนระหว่างปี	-	-	-	23,135.43	24,056.91
คงเหลือสิ้นปี	22,260.34	22,673.90	22,088.54	23,675.94	26,200.62
จำนวนเงินรับฝากคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	1,636.28	413.56	(585.36)	1,587.40	2,524.68
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	7.93	1.86	(2.58)	7.19	10.66

ตารางที่ 7.2 การรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	-	-	-	2,475.65	2,267.58
ฝากเพิ่มระหว่างปี	318.73	2,226.35	2,642.22	2,676.65	3,043.42
ถอนระหว่างปี	-	-	-	2,793.93	2,731.56
คงเหลือสิ้นปี	282.20	2,046.90	2,446.38	2,358.37	2,579.44
จำนวนเงินรับฝากคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	282.20	1,764.70	399.48	(88.01)	221.07
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	100.00	625.34	19.52	(3.60)	9.37

ตารางที่ 7.3 การรับฝากเงินจากอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สมาชิกและสหกรณ์อื่น

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	-	-	-	5,326.00	5,441.93
ฝากเพิ่มระหว่างปี	848.88	3,789.70	5,298.05	6,431.87	6,713.76
ถอนระหว่างปี	-	-	-	6,294.63	5,968.01
คงเหลือสิ้นปี	563.86	3,211.24	4,476.76	5,463.24	6,187.68
จำนวนเงินรับฝากคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	563.86	2,647.38	1,265.52	986.48	724.44
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	100.00	469.51	39.41	22.03	13.26

ตารางที่ 8 สรุปการให้เงินกู้

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	40,855.42	47,098.21	48,267.20	55,129.99	59,198.61
กู้เพิ่มระหว่างปี	27,637.85	32,026.95	33,423.12	37,312.66	40,369.96
ชำระคืนระหว่างปี	24,700.82	29,468.40	29,091.85	32,476.63	35,417.76
คงเหลือสิ้นปี	43,792.45	49,656.76	52,598.47	59,966.02	64,150.81
จำนวนเงินกู้ยืมคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	3,624.59	5,864.31	2,941.71	7,367.55	4,184.79
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	9.02	13.39	5.92	14.01	6.98

ตารางที่ 8.1 การให้เงินกู้แก่สมาชิก ระยะสั้น

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	20,038.78	21,941.59	21,022.46	23,942.63	25,855.62
กู้เพิ่มระหว่างปี	16,322.54	18,895.35	19,526.65	22,170.24	24,113.51
ชำระคืนระหว่างปี	15,642.96	18,529.00	17,934.17	19,955.83	21,699.21
คงเหลือสิ้นปี	20,718.36	22,307.94	22,614.94	26,157.04	28,269.92
จำนวนเงินกู้ยืมคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	988.90	1,589.58	307.00	3,542.10	2,112.88
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	5.01	7.67	1.38	15.66	8.08

ตารางที่ 8.2 การให้เงินกู้แก่สมาชิก ระยะปานกลาง

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	19,657.02	22,514.51	23,854.86	26,653.86	28,568.37
กู้เพิ่มระหว่างปี	10,182.36	11,857.25	12,800.83	13,497.99	14,471.43
ชำระคืนระหว่างปี	8,704.30	10,079.22	10,286.59	11,143.38	12,145.70
คงเหลือสิ้นปี	21,135.08	24,292.54	26,369.10	29,008.47	30,894.10
จำนวนเงินกู้ยืมคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	1,907.44	3,157.46	2,076.56	2,639.37	1,885.63
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	9.92	14.94	8.55	10.01	6.50

ตารางที่ 8.3 การให้เงินกู้แก่สมาชิกอื่น ๆ

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	1,084.53	2,392.49	3,243.81	4,261.35	4,579.76
กู้เพิ่มระหว่างปี	1,075.47	1,066.41	932.15	1,432.16	1,568.36
ชำระคืนระหว่างปี	283.76	678.79	738.82	1,183.59	1,370.04
คงเหลือสิ้นปี	1,876.24	2,780.11	3,437.14	4,509.92	4,778.08
จำนวนเงินกู้ยืมคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	665.48	903.87	657.03	1,072.78	268.16
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	54.96	48.17	23.63	31.21	5.95

ตารางที่ 8.4 การให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่น

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ยกมาต้นปี	75.09	249.62	146.07	272.15	194.86
กู้เพิ่มระหว่างปี	57.48	207.94	163.49	212.27	216.66
ชำระคืนระหว่างปี	69.80	181.39	132.27	193.83	202.81
คงเหลือสิ้นปี	62.77	276.17	177.29	290.59	208.71
จำนวนเงินกู้ยืมคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	62.77	213.40	(98.88)	113.30	(81.88)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	100.00	339.97	(35.80)	63.91	(28.18)

ตารางที่ 8.5 ทางใช้ประโยชน์ของเงินกู้

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยาปราบ	9,201.91	10,987.97	11,539.94	14,442.78	15,229.23
ค่าใช้จ่ายการเตรียมเพื่อขาย/แปรรูป	793.79	621.23	706.56	718.96	959.39
ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตรและภาษีอากร	340.62	317.19	392.57	221.15	364.77
ค่าบริการและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	573.72	673.42	811.29	1,076.34	1,263.25
ค่าบุกเบิกซื้อที่ดิน ปรับปรุงที่ดินและแหล่งน้ำ	3,388.66	3,860.83	4,160.24	4,351.57	4,646.36
ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อหรือสร้างเครื่องสูบน้ำเครื่องจักรกล	2,770.45	2,921.68	3,464.46	2,736.57	3,333.34
ซื้อสร้างปรับปรุงสิ่งปลูกสร้าง	1,851.26	2,548.08	2,831.43	3,100.40	3,277.35
ลงทุนเลี้ยงสัตว์	3,761.00	4,032.63	4,268.38	4,304.01	4,150.67
ชำระหนี้สินเดิม	1,650.51	2,001.57	1,636.02	1,835.66	2,191.79
ลงทุนซื้อหุ้นสหกรณ์	1,242.27	1,413.61	1,405.24	1,514.09	1,564.24
อื่น ๆ	2,006.18	2,440.81	2,043.50	2,798.86	3,172.91
รวม	27,580.37	31,819.02	33,259.63	37,100.39	40,153.30
ให้สหกรณ์อื่นกู้	57.48	207.93	163.49	212.27	216.66
รวมทั้งสิ้น	27,637.85	32,026.95	33,423.12	37,312.66	40,369.96

ตารางที่ ๑ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
สินค้าประเภทการเกษตร					
ปุ๋ย	5,921.49	8,363.78	9,288.40	10,029.28	12,585.26
เครื่องจักรกลการเกษตรและอุปกรณ์	1,416.06	1,708.96	1,665.41	1,418.02	1,167.07
เคมีภัณฑ์	-	-	-	665.44	837.68
อาหารสัตว์	2,603.94	2,551.70	2,592.87	2,886.60	2,907.80
ข้าวสาร	532.71	615.88	568.66	662.35	710.14
ปลายข้าว	2.02	13.17	15.22	27.42	17.11
รำ	0.07	5.15	7.38	8.84	32.86
พันธุ์พืช	818.92	904.76	897.98	1,013.44	1,080.58
ยาปราบศัตรูพืช	632.92	768.89	810.18	440.57	479.72
พันธุ์สัตว์	78.76	111.31	33.75	84.09	55.21
รวม	12,006.89	15,043.60	15,879.85	17,236.05	19,873.43
สินค้าประเภทน้ำมัน					
น้ำมันเชื้อเพลิง	5,400.44	7,217.21	11,730.18	15,609.39	17,956.23
น้ำมันหล่อลื่น	-	-	-	110.06	145.05
รวม	5,400.44	7,217.21	11,730.18	15,719.45	18,101.28
สินค้าทั่วไป					
สุราแช่พื้นเมือง	8.68	2.75	3.64	2.35	0.25
สุราแช่ผลไม้ (ไวน์)	0.49	-	0.28	7.34	0.00
สินค้าอุปโภค บริโภค	-	-	-	780.53	518.51
สินค้า OTOP	-	-	-	2.17	3.41
สินค้าผลิตเอง	103.33	737.19	517.41	-	-
อื่นๆ	1,901.12	1,587.05	1,710.32	1,138.06	1,176.99
รวม	2,013.62	2,326.99	2,231.65	1,930.45	1,699.16
สินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ					
ยานพาหนะ	8.99	88.08	84.28	48.33	48.29
เครื่องใช้ไฟฟ้า	0.56	8.05	29.03	5.48	3.10
คอมพิวเตอร์	-	-	-	2.28	0.99
ที่ดิน/บ้าน	-	0.31	1.76	1.77	0.18
อื่นๆ	3.03	27.44	41.23	16.31	10.19
รวม	12.58	123.88	156.30	74.17	62.75

ตารางที่ 9 การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย(ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
สินค้าฝากขาย					
ยานพาหนะ	18.26	13.36	31.61	14.79	8.52
เครื่องใช้ไฟฟ้า		7.18	5.04	0.56	0.28
คอมพิวเตอร์	-	-	-	0.78	0.44
ที่ดิน/บ้าน	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	7.17	22.54	26.82	36.41	49.84
รวม	25.43	43.08	63.47	52.54	59.08
สินค้าผ่านบัญชี					
พืชผลการเกษตร	-	-	-	-	0.35
เครื่องเขียนแบบพิมพ์	-	-	-	0.04	0.36
ยานพาหนะ	-	-	-	-	-
เครื่องใช้ไฟฟ้า	-	-	-	-	-
คอมพิวเตอร์	-	-	-	0.12	-
ที่ดิน/บ้าน	-	-	-	0.03	-
อื่น ๆ	-	-	-	37.72	18.15
รวม	-	-	-	37.91	18.86
รวมทั้งสิ้น	19,458.96	24,754.76	30,061.45	35,050.57	39,814.56
การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	3,323.08	5,295.80	5,306.69	4,989.12	4,763.99
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	20.59	27.22	21.44	16.60	13.59
มูลค่าสินค้าที่จำหน่ายให้แก่สมาชิก	14,058.15	17,225.60	17,226.98	18,080.24	19,396.58
จำนวนสมาชิกที่ได้รับบริการทั้งสิ้น (ราย)	-	-	-	436,155	404,410

ตารางที่ 10 การรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ผลิตผลปกติ					
ข้าวเปลือกข้าว	5,437.31	6,601.95	8,131.16	5,769.70	4,472.20
ข้าวเปลือกข้าวหอมมะลิ	-	-	-	1,657.42	2,010.49
ข้าวเปลือกเหนียว	241.51	723.24	564.62	378.03	543.55
ข้าวโพด	1,295.48	1,502.61	1,654.59	2,292.37	3,107.19
ถั่ว	103.77	117.12	144.47	118.39	132.24
ยางพารา	10,579.74	14,422.93	12,771.60	17,076.55	18,106.07
อ้อย	254.21	184.81	110.83	327.77	328.89
กาแฟ	15.54	13.30	47.12	85.94	181.91
ฝ้าย	3.09	60.63	1.71	1.49	1.10
ปอแก้ว	1.37	4.30	1.37	0.85	8.03
มันสำปะหลัง	56.52	115.71	141.67	272.26	530.85
ใบชา	0.39	6.15	-	-	-
ปาล์ม	234.03	453.07	231.51	485.39	758.12
ข้าวฟ่าง	3.48	6.80	28.40	2.56	1.00
สับปะรด	54.99	92.03	235.70	228.09	266.20
ละหุ่ง	0.96	0.25	0.58	0.92	0.28
พริกแห้ง	24.62	68.60	59.41	9.63	77.91
หน่อไม้	2.64	0.22	3.71	1.15	0.68
หอมแดง	3.27	2.06	3.18	0.15	1.63
หอมหัวใหญ่	3.51	5.63	16.27	16.78	16.21
กระเทียม	14.28	10.93	22.33	25.28	20.31
เกลือ	0.80	3.30	2.19	2.78	2.33
มะพร้าว	5.05	7.43	5.60	2.16	7.69
ผลไม้	55.92	72.46	226.91	44.86	139.11
ใบยาสูบ	141.05	105.80	99.75	114.61	177.39
น้ำมันดิบ	5,036.88	6,371.03	6,244.42	4,970.18	4,946.37
โค - กระบือ	170.70	241.94	317.86	82.41	322.21
สุกร	136.60	140.70	152.50	155.20	142.14
สัตว์น้ำ	-	6.23	-	9.17	18.20
พริกไทย	9.42	0.05	0.09	-	-
สุราแช่พื้นเมือง	-	0.19	0.17	0.09	0.03
ไวน์	-	1.49	-	-	-
สินค้า OTOP	-	-	-	-	-
กุ้ง	-	-	-	-	3.98

ตารางที่ 10 การรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ไก่	-	-	-	-	-
อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	-	-	-	-	-
ผัก/ผลไม้กระป๋องและแปรรูป	-	-	-	-	-
ผลิตภัณฑ์ข้าว/ข้าวสาลีและอาหารแปรรูปอื่น ๆ	-	-	-	13.99	5.79
ไขมันและน้ำมันพืชฯ	-	-	-	-	0.02
ผักสด	-	-	-	13.34	3.45
ไม้ยางพารา(เฟอร์นิเจอร์)	-	-	-	4.14	0.00
สินค้าเกษตรอินทรีย์	-	-	-	5.29	0.00
ลำไย	-	-	-	83.96	46.66
ทุเรียน	-	-	-	7.01	0.05
ลิ้นจี่	-	-	-	12.54	0.75
เงาะ	-	-	-	35.20	22.94
มังคุด	-	-	-	86.27	98.83
ผลิตผลอื่น ๆ	1,118.24	1,088.42	2,859.25	449.93	441.29
รวม	25,005.37	32,431.38	34,078.97	34,843.85	36,944.09
การรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	4,048.44	7,426.01	1,647.59	764.88	2,100.24
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	19.32	29.70	5.08	2.24	6.03
มูลค่าผลิตผลที่รวบรวมจากสมาชิก	20,152.21	22,575.17	23,058.77	25,081.81	26,305.19
จำนวนสมาชิกที่ได้รับบริการทั้งสิ้น (ราย)	-	-	-	369,819	407,770

ตารางที่ 11 การแปรรูปผลิตภัณฑ์/ผลิตภัณฑ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ผลิตภัณฑ์					
ข้าวสาร	-	-	-	815.44	806.33
ปลายข้าว	-	-	-	63.44	71.04
รำ	-	-	-	43.90	46.37
แกลบ	-	-	-	8.81	9.80
อื่น ๆ	-	-	-	565.21	697.27
ผลิตภัณฑ์แปรรูปอื่น ๆ					
ผลิตภัณฑ์แปรรูปอื่น ๆ	-	-	-	9,061.63	8,980.16
อื่น ๆ	-	-	-	831.06	773.50
น้ำมันดิบ					
นมสดพาสเจอร์ไรส์	-	-	-	1,225.25	1,372.46
นมสดกล่องUHT	-	-	-	1,727.68	1,831.33
อื่น ๆ	-	-	-	273.40	297.64
สัตว์เลี้ยงเพื่อขาย					
โคขุน	-	-	-	7.25	2.01
สุกรขุน	-	-	-	16.72	20.69
อื่น ๆ	-	-	-	13.01	7.05
สัตว์เลี้ยงเพื่อขายผลิตภัณฑ์					
ขายผลิตภัณฑ์สัตว์เลี้ยง	-	-	-	16.47	40.79
กำไรจากการขายผลิตภัณฑ์พลอยได้	-	-	-		0.06
ขายชิ้นส่วนสัตว์	-	-	-		0.01
อื่น ๆ	-	-	-	6.23	2.41
รวม	-	-	-	14,675.50	14,958.92
การรวบรวมผลิตภัณฑ์/ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	-	-	-	14,675.50	283.42
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	-	-	-	100	1.93

ตารางที่ 12 การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
สูบน้ำ	61.52	68.11	69.81	72.63	69.78
ไถไถ ไร่ ไถนา	3.00	3.41	3.38	2.64	6.09
ปรับพื้นที่	-	-	-	0.75	4.72
แปลงสาธิต	1.20	-	-	2.03	3.50
ผสมเทียม รักษาสัตว์	0.61	18.62	43.18	20.44	17.63
อาชญาบัตร	0.18	1.00	-	0.41	0.85
ชุดสระ ชุดบ่อ	5.49	6.19	4.99	0.46	0.31
รถบรรทุก	10.09	23.26	15.71	21.60	19.46
ตลาดกลาง	7.83	18.61	16.19	34.37	35.32
อื่น ๆ	116.49	155.35	102.72	141.29	137.12
รวม	206.41	294.55	255.98	296.62	294.78
การให้บริการ/ส่งเสริมการเกษตรเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	36.22	88.14	(38.57)	40.64	(1.84)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	21.28	42.70	(13.09)	15.88	(0.62)
จำนวนสมาชิกที่ให้บริการทั้งสิ้น (ราย)	-	-	-	46,053	40,130

ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

ตารางที่ 13 รายได้อื่น

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ดอกเบี้ยรับเงินฝากธนาคาร	55.89	51.38	50.45	73.30	95.58
ดอกเบี้ยรับเงินฝากสหกรณ์อื่น	63.65	81.12	91.85	108.43	113.44
รายได้ค่าเช่า	19.72	23.81	30.62	40.81	37.15
รายได้จากการเป็นตัวแทน	1.20	2.94	3.21	1.43	2.92
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	11.20	12.68	12.51	11.10	9.90
ค่าธรรมเนียมโอนหุ้น	0.20	0.24	0.25	0.26	0.23
ค่าธรรมเนียมโอนกรรมสิทธิ์	-	-	-	0.24	1.01
ผลตอบแทนจากการลงทุน	7.17	10.46	13.25	23.09	14.36
เงินอุดหนุน	3.53	7.30	11.91	17.01	20.64
หนี้สูญรับคืน	0.72	0.61	6.13	7.15	3.15
กำไรจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	10.48	14.84	13.22	19.02	27.55
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน	0.08	0.81	4.05	0.12	0.94
ค่าบริการจัดเส้นทางเดินรถ	-	-	-	-	-
ค่าธรรมเนียมการเปลี่ยนสัญญา	-	-	-	0.01	-
ค่าบำรุงสหกรณ์	-	-	-	0.25	0.41
ค่ากระแสไฟฟ้า	-	-	-	0.55	0.42
ค่าน้ำบาดาล	-	-	-	0.05	0.01
ค่าบริการขายไม้	-	-	-	0.02	9.24
รายได้จากการขายกล่อง	-	-	-	-	-
รายได้ค่าบริการต่าง ๆ	-	-	-	-	-
รายได้ค่าปรับ	-	-	-	-	-
รายได้จากการตั้งโชว์สินค้า	-	-	-	-	-
สินค้าขาดบัญชีได้รับการชดเชย	-	-	-	-	-
รายได้เบ็ดเตล็ด	83.79	99.53	138.60	188.10	216.35
รวม	257.63	305.72	376.05	490.94	553.30

ตารางที่ 14 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารงาน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
เงินเดือนและค่าจ้าง	576.35	677.09	707.68	807.67	839.94
ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	105.83	122.38	124.44	137.98	138.12
ค่าเช่า	8.10	9.18	9.64	8.61	9.13
ค่ารับรอง	24.75	27.33	26.39	31.79	29.00
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	58.34	63.67	60.41	64.62	64.03
ค่าของใช้สำนักงาน	15.55	14.08	14.25	17.63	16.00
ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาทรัพย์สิน	40.56	45.40	47.69	50.29	50.48
ค่าสาธารณูปโภค	102.10	113.46	111.64	116.91	110.72
ค่าอบรมสัมมนา	-	-	-	8.04	12.75
ค่าบำเหน็จเจ้าหน้าที่	127.09	186.22	179.90	189.82	218.50
ค่าดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก	675.33	651.83	670.97	794.92	820.42
ดอกเบี้ยจ่ายเงินสะสมเจ้าหน้าที่	2.30	21.93	4.82	-	-
ค่าดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืม	2.12	13.88	13.43	-	-
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	182.81	219.74	232.25	262.63	267.66
ค่าเบี้ยประชุม	82.87	84.28	95.34	52.45	57.66
ค่าใช้จ่ายในการประชุมใหญ่	-	-	-	62.28	66.18
ค่าล่วงเวลา	-	-	-	12.28	11.97
ค่าตอบแทน	50.34	58.43	51.55	54.01	58.96
ค่าสวัสดิการ	40.70	33.28	33.24	30.39	29.42
เงินสมทบกองทุนทดแทน	-	-	-	69.93	72.71
ค่าเบี้ยประกันภัย	15.00	19.40	21.32	23.09	23.82
หนี้สงสัยจะสูญ	79.48	73.34	113.33	139.22	168.93
ค่าธรรมเนียม/ภาษี	17.58	15.19	17.77	23.22	25.69
ค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี	1.00	1.80	1.19	2.68	3.43
ค่าใช้จ่ายตัดบัญชี/ใบอนุญาตตัดจ่าย	20.90	24.03	25.29	28.62	25.52
ขาดทุนจากการจำหน่ายเงินลงทุน	7.17	3.69	0.88	2.23	2.03
ขาดทุนจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	1.34	2.43	1.02	2.14	2.94
ค่าบำรุงชศ.	-	-	-	0.44	0.08
ค่าใช้จ่ายในการหีบห่อโฆษณา	-	-	-	1.36	1.93
ค่าปรับปรุงเส้นทางเดินรถ	-	-	-	0.01	0.08
ค่าใบอนุญาตประกอบกิจการขนส่ง	-	-	-	0.17	0.11
ค่าใช้จ่ายค่าเนคติ	-	-	-	11.55	18.61
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	255.42	336.76	389.84	420.09	425.92
รวม	2,493.03	2,818.82	2,954.28	3,427.07	3,572.74

ตารางที่ 15 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
รายได้					
ธุรกิจสินเชื่อ	4,011.94	4,356.45	4,754.90	5,267.25	5,726.26
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	19,458.95	24,754.76	30,061.45	35,050.57	39,814.56
ธุรกิจรวบรวมผลิตผล	27,348.55	34,589.76	38,319.50	34,843.85	38,864.29
ธุรกิจการแปรรูป	-	-	-	14,675.61	14,958.92
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	206.41	294.55	255.98	296.62	294.78
รวม	51,025.85	63,995.52	73,391.83	90,133.90	99,658.81
ต้นทุน					
ธุรกิจสินเชื่อ	893.52	956.12	1,013.28	1,333.03	1,524.32
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	18,542.18	23,536.28	28,898.15	33,694.31	38,055.60
ธุรกิจรวบรวมผลิตผล	26,133.04	33,015.98	36,672.80	33,910.96	37,690.66
ธุรกิจการแปรรูป	-	-	-	13,552.89	13,826.23
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	104.32	180.57	130.32	154.75	139.85
รวม	45,673.06	57,688.95	66,714.55	82,645.94	91,236.66
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	5,352.79	6,306.57	6,677.28	7,487.96	8,422.15
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	-	-	-	(0.76)	(1.19)
<u>หัก</u> กำไรจากการขายสินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อปีปัจจุบันที่ยังไม่ได้รับเงิน	(1.35)	(5.01)	(3.04)	(2.76)	(0.68)
<u>บวก</u> กำไรจากการขายสินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อปีก่อนที่รับเงินในปีปัจจุบัน	-	0.60	2.79	3.48	2.52
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	5,351.44	6,302.16	6,677.03	7,487.92	8,422.80
รายได้เฉพาะธุรกิจ	909.37	1,098.32	1,060.06	1,095.15	1,121.90
รายจ่ายเฉพาะธุรกิจ	(2,297.55)	(3,164.85)	(3,384.12)	(3,711.13)	(3,925.11)
กำไร(ขาดทุน)เฉพาะธุรกิจ	3,963.26	4,235.63	4,352.97	4,871.94	5,619.59
<u>บวก</u> กำไรจากการดำเนินโครงการ	6.68	3.28	2.48	0.90	3.85
<u>หัก</u> ขาดทุนจากการดำเนินโครงการ	(0.15)	(0.56)	(1.27)	(5.65)	-
<u>บวก</u> รายได้อื่น	257.63	305.72	376.05	490.94	553.30
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	(2,493.03)	(2,818.82)	(2,954.28)	(3,427.07)	(3,572.74)
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	1,734.39	1,725.25	1,775.95	1,931.06	2,604.00
รายได้รายการพิเศษ	50.74	25.24	45.32	57.92	27.23
รายจ่ายรายการพิเศษ	(21.72)	(18.27)	(25.82)	(35.98)	(14.10)
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	1,763.41	1,732.22	1,795.45	1,953.00	2,617.13
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	2,279	2,292	2,244	2,323	2,434
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	2,051.24	2,110.14	2,150.76	2,400.02	3,028.92
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	1,052	1,076	972	1,088	979
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	(287.83)	(377.92)	(355.31)	(447.02)	(411.79)
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	143	115	99	102	57

ส่วนที่ 4 ฐานะการเงินของสหกรณ์

ตารางที่ 16 ฐานะการเงิน

ส่วนของสินทรัพย์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
เงินสดและเงินฝากธนาคาร					
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	269.48	332.42	311.98	11,623.74	13,218.40
เงินฝากสหกรณ์อื่น	9,375.31	11,402.69	12,589.88	2,919.78	2,969.10
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง	105.16	131.19	166.80	244.64	121.00
รวมเงินสดและเงินฝากธนาคาร	9,749.95	11,866.30	13,068.66	14,788.16	16,308.50
เงินลงทุนระยะสั้น	34.04	54.54	28.30	223.11	217.09
ลูกหนี้เงินให้กู้ระยะสั้น					
- เงินให้กู้	32,042.22	34,678.64	35,791.55	40,884.15	43,718.25
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ :	(732.15)	(1,022.18)	(1,194.00)	(1,465.70)	(1,720.91)
หัก สำรองหนี้คลาดเคลื่อน	(1.26)	(2.07)	(1.09)	(2.53)	(3.81)
ลูกหนี้เงินให้กู้-สุทธิ	31,308.81	33,654.39	34,596.46	39,415.92	41,993.53
ลูกหนี้ระยะสั้นสุทธิ					
- การค้า	2,578.68	3,089.90	3,667.96	4,032.74	4,530.80
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(371.95)	(421.46)	(444.03)	(513.10)	(562.00)
หัก ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	(1.61)	(0.61)	(3.29)	(1.86)	(2.87)
ลูกหนี้การค้า-สุทธิ	2,205.12	2,667.83	3,220.64	3,517.78	3,965.93
- ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	15.88	115.54	158.48	110.97	93.49
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(2.15)	(16.08)	(14.46)	(10.81)	(12.15)
หัก ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	-	-	(0.11)	(0.12)	(0.05)
ลูกหนี้ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ-สุทธิ	13.73	99.46	143.91	100.04	81.29
- ค่าบริการ	12.39	64.01	147.31	17.89	20.41
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(4.57)	(33.15)	(89.81)	(6.01)	(13.76)
หัก ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	-	-	(0.47)	(0.07)	-
ลูกหนี้ค่าบริการ-สุทธิ	7.82	30.86	57.03	11.81	6.65
- อื่น ๆ	2,137.90	2,281.93	2,293.70	2,870.37	2,972.75
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(952.45)	(1,123.89)	(1,113.66)	(1,403.75)	(1,570.26)
หัก ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	(0.27)	(0.96)	(2.31)	(1.70)	(1.47)
ลูกหนี้อื่น ๆ-สุทธิ	1,185.18	1,157.08	1,177.73	1,464.92	1,401.02
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	4,744.85	5,551.38	6,267.45	7,031.97	7,617.45
รวมค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(1,331.12)	(1,594.58)	(1,661.96)	(1,933.67)	(2,158.17)
รวมค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	(1.88)	(1.57)	(6.18)	(3.75)	(4.39)
หัก ดอกผลจากการขายสินค้าผ่อนชำระรอการตัดบัญชี	(2.93)	(17.25)	(15.82)	(6.13)	(2.49)
ลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ	3,408.92	3,937.98	4,583.49	5,088.42	5,452.40

ส่วนของสินทรัพย์(ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรับ	4,065.19	4,046.42	3,737.56	4,197.70	4,322.65
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	(951.67)	(1,116.01)	(1,205.86)	(1,317.97)	(1,438.53)
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรับสุทธิ	3,113.52	2,930.41	2,531.70	2,879.73	2,884.12
สินค้าคงเหลือ	2,931.43	4,871.13	5,232.22	4,947.76	4,593.98
หัก ค่าเผื่อมูลค่าสินค้าลดลง	(1.50)	(53.37)	(39.52)	(15.31)	(20.85)
สินค้าคงเหลือ	2,929.93	4,817.76	5,192.70	4,932.45	4,573.13
สินค้าขาดบัญชีหรือหาผู้รับผิดชอบ	74.19	65.40	38.18	47.45	64.79
หัก ตำรองสินค้าขาดบัญชีหรือหาผู้รับผิดชอบ	(74.04)	(64.98)	(37.94)	(46.37)	(64.65)
สินค้าขาดบัญชีหรือหาผู้รับผิดชอบ-สุทธิ	0.15	0.42	0.24	1.08	0.14
สินค้าคงเหลือสุทธิ	2,930.08	4,818.18	5,192.94	4,933.53	4,573.27
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น					
ค่าปรับลูกหนี้ผิดสัญญาค้างรับ	350.52	308.47	456.70	627.89	689.02
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	(216.88)	(220.71)	(356.30)	(485.08)	(520.47)
ค่าปรับลูกหนี้ผิดสัญญาค้างรับสุทธิ	133.64	87.76	100.40	142.81	168.55
วัสดุคงเหลือ	115.14	149.90	152.04	202.99	168.52
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ๆ	1,036.48	1,031.73	2,113.39	2,467.24	2,523.89
รวมสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	1,285.26	1,269.39	2,365.83	2,813.04	2,860.96
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	51,830.58	58,531.19	62,367.38	70,141.91	74,289.87
เงินลงทุนระยะยาว	734.87	783.60	756.42	815.85	740.34
ลูกหนี้เงินให้กู้ระยะยาว					
- เงินให้กู้	11,750.23	14,978.12	16,806.92	19,081.87	20,432.56
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ :	(8.74)	(39.38)	(50.32)	(49.78)	(45.44)
หัก ตำรองหนี้คลาดเคลื่อน	-	-	-	(1.10)	(0.01)
ลูกหนี้เงินให้กู้-สุทธิ	11,741.49	14,938.74	16,756.60	19,030.99	20,387.11
ลูกหนี้ระยะยาวสุทธิ					
- การค้า	2.10	4.90	17.61	35.94	27.89
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	(1.49)	(0.04)	(3.95)	(0.39)	(2.22)
หัก ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	-	-	-	-	-
ลูกหนี้การค้า-สุทธิ	0.61	4.86	13.66	35.55	25.67
- ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	25.45	97.42	104.14	90.15	89.38
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	-	(0.31)	(0.98)	-	-
หัก ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	-	-	-	-	-
ลูกหนี้ผ่อนชำระ/เช่าซื้อ-สุทธิ	25.45	97.11	103.16	90.15	89.38

ส่วนของสินทรัพย์(ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
- ค่าบริการ	-	1.73	3.69	0.50	-
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	-	-	-	-	-
หัก ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	-	-	-	-	-
ลูกหนี้ค่าบริการ-สุทธิ	-	1.73	3.69	0.50	-
- อื่น ๆ	1,006.74	1,038.63	738.51	845.43	1,006.80
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	(6.13)	(10.55)	(15.13)	(23.66)	(21.81)
หัก ค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	-	-	-	-	-
ลูกหนี้อื่น ๆ-สุทธิ	1,000.61	1,028.08	723.38	821.77	984.99
รวมลูกหนี้ระยะยาว	1,034.29	1,142.68	863.95	972.02	1,124.07
รวมค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	(7.62)	(10.90)	(20.06)	(24.05)	(24.03)
รวมค่าเผื่อลูกหนี้คลาดเคลื่อน	-	-	-	-	-
หัก ดอกผลจากการขายสินค้าผ่อนชำระรอการตัดบัญชี	-	-	-	(2.17)	(16.39)
ลูกหนี้ระยะยาว-สุทธิ	1,026.67	1,131.78	843.89	945.80	1,083.65
มูลค่าพันธบัตร					
สัตว์เลี้ยงทำพันธุ์	273.91	14.97	15.90	106.40	20.61
หัก ค่าเสื่อมพันธบัตร	-	-	-	(2.17)	(3.56)
มูลค่าพันธบัตร - สุทธิ	273.91	14.97	15.90	104.23	17.05
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์					
ที่ดิน	2,101.94	2,343.23	2,408.05	2,687.36	2,829.79
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	1,881.04	2,247.84	2,524.24	3,137.66	3,182.67
งานระหว่างก่อสร้าง	132.11	240.28	172.67	92.68	160.88
เครื่องจักรและอุปกรณ์	697.84	876.81	796.75	1,463.97	1,383.20
ยานพาหนะ	367.99	440.97	433.15	550.28	508.87
เครื่องใช้สำนักงาน	7.02	321.73	508.21	399.91	389.28
อื่น ๆ	-	-	-	269.20	387.99
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์	5,187.94	6,470.86	6,843.07	8,601.06	8,842.68
ค่าเสื่อมราคาสะสม	-	-	-	(860.44)	(937.62)
ที่ดินอาคารและอุปกรณ์สุทธิ	5,187.94	6,470.86	6,843.07	7,740.62	7,905.06
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน					
สิทธิการเช่า	79.51	114.40	96.41	1.39	0.72
สิทธิการใช้ประโยชน์	-	2.61	1.11	102.50	124.05
สิทธิบัตร/สัมปทาน	-	-	-	0.47	-
ซอฟต์แวร์	-	-	-	1.64	1.38
สิทธิในการใช้ซอฟต์แวร์ต่าง ๆ	6.22	7.92	8.86	5.33	5.19
อื่น ๆ	-	-	-	23.08	22.51
รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	85.73	124.93	106.38	134.41	153.85

ส่วนของสินทรัพย์(ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
สินทรัพย์อื่น					
ค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี	120.90	166.79	145.35	138.16	125.51
เงินทรองจ่ายค่านินคดิ	36.83	43.14	41.73	47.82	44.49
เงินมัดจำ	21.84	48.73	35.23	21.70	32.94
เงินประกันและอื่น ๆ	155.31	152.20	234.06	285.65	290.20
รวมสินทรัพย์อื่น	334.88	410.86	456.37	493.33	493.14
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	71,216.07	82,406.93	88,146.01	99,407.14	105,070.07

ส่วนของหนี้สิน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
หนี้สินหมุนเวียน					
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น	15,632.58	17,580.26	19,256.19	23,061.02	23,137.79
เจ้าหนี้การค้าและตัวเงินจ่าย	1,460.42	1,893.16	2,288.43	2,548.15	2,096.96
ส่วนของหนี้ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	349.93	373.08	811.42	785.37	595.12
เงินรับฝาก	23,106.40	27,932.04	29,011.68	31,497.55	34,967.74
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์	16.44	20.15	18.96	24.31	29.91
หนี้สินหมุนเวียนอื่น ๆ	1,494.18	1,609.31	2,069.80	2,495.84	2,533.37
รวมหนี้สินหมุนเวียน	42,059.95	49,408.00	53,456.48	60,412.24	63,360.89
หนี้สินระยะยาว					
เจ้าหนี้เงินกู้ยืม	1,102.28	1,357.66	1,609.72	1,982.12	1,772.40
เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์	-	-	-	41.82	28.56
หนี้สินระยะยาวอื่น ๆ	28.58	41.03	110.75	-	-
รวมหนี้สินระยะยาว	1,130.86	1,398.69	1,720.47	2,023.94	1,800.96
หนี้สินอื่น					
รายได้รอตัดบัญชี	20.45	44.99	39.07	35.02	86.66
เงินสะสมเจ้าหนี้ที่	220.31	241.13	144.50	-	-
สำรองบำเหน็จเจ้าหนี้ที่	846.03	993.22	1,040.92	1,335.20	1,501.38
เงินประกัน	-	-	-	40.89	36.12
หนี้สินอื่น ๆ	850.31	1,032.48	1,309.60	1,570.02	1,685.05
รวมหนี้สินอื่น	1,937.10	2,311.82	2,534.09	2,981.13	3,309.21
รวมหนี้สินทั้งสิ้น	45,127.91	53,118.51	57,711.04	65,417.31	68,471.06

ส่วนของทุน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
ทุนของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร					
ทุนเรือนหุ้น	16,204.80	18,550.00	19,518.88	22,040.68	23,643.68
ทุนสำรอง	6,198.99	6,931.45	7,057.18	7,672.08	8,015.15
ทุนสะสมตามระเบียบ ข้อบังคับและอื่น ๆ	2,558.51	2,870.23	2,955.00	3,222.62	3,389.04
กำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	1.21	7.37	7.48	5.46	8.50
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์	22.06	26.12	35.95	56.54	47.93
กำไรสุทธิหรือการจัดสรร	44.61	17.79	14.52	28.62	17.56
(ขาดทุนสะสม)	(705.43)	(846.76)	(949.49)	(989.17)	(1,139.98)
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	1,763.41	1,732.22	1,795.45	1,953.00	2,617.13
รวมทุนของสหกรณ์	26,088.16	29,288.42	30,434.97	33,989.83	36,599.01
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	71,216.07	82,406.93	88,146.01	99,407.14	105,070.07
ทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	6,138.09	11,190.86	5,739.08	11,261.13	5,662.93
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	9.43	15.71	6.96	12.78	5.70

ตารางที่ 17 แหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน

หน่วย : ล้านบาท

แหล่งที่มา	2547	2548	2549	2550	2551
แหล่งเงินทุนภายใน	49,194.56	57,220.46	59,446.65	65,487.38	71,566.75
เงินรับฝาก - สมาชิก	23,106.40	27,932.04	29,011.68	31,497.55	26,200.62
- สหกรณ์และอื่นๆ	-	-	-	-	8,767.12
ทุนของสหกรณ์	26,088.16	29,288.42	30,434.97	33,989.83	36,599.01
แหล่งเงินทุนภายนอก	22,021.51	25,186.47	28,699.36	33,919.76	33,503.32
เครดิตระยะสั้น	17,442.93	19,846.50	22,356.04	26,394.54	25,829.87
เครดิตระยะยาว	1,130.86	1,398.69	1,720.47	2,023.94	1,800.96
หนี้สินอื่น	3,447.72	3,941.28	4,622.85	5,501.28	5,872.49
รวม	71,216.07	82,406.93	88,146.01	99,407.14	105,070.07
ทางใช้ไป					
เงินสด/เงินฝาก	9,749.95	11,866.30	13,068.66	14,788.16	16,308.50
ลูกหนี้	47,485.89	53,662.89	56,780.44	64,481.13	68,916.69
หลักทรัพย์/ตราสาร	768.91	838.14	784.72	1,038.96	957.43
สินค้าคงเหลือ	2,930.08	4,818.18	5,192.94	4,933.53	4,573.27
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	5,273.67	6,595.79	6,949.45	7,875.03	8,058.91
อื่น ๆ	5,007.57	4,625.63	5,369.80	6,290.33	6,255.27
รวม	71,216.07	82,406.93	88,146.01	99,407.14	105,070.07

ตารางที่ 18 อัตราส่วนทางการเงิน

รายการ	2547	2548	2549	2550	2551
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	1.23	1.18	1.17	1.16	1.17
สัดส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)	1.73	1.81	1.90	1.92	1.87
อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)	0.75	0.83	0.86	0.96	0.97
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (%)	2.55	2.25	2.08	2.06	2.55
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	7.05	6.26	6.01	6.06	7.42
อัตรากำไรสุทธิ (%)	3.46	2.71	2.45	2.17	2.63
อัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้ (%)	96.63	97.35	97.60	97.87	97.42